1885.

Digitized by Google

Digitized by Google

ILLUSTRERAD

NISSE-KALENDER

FÖR

1885

STOCKHOLM

TRYCKT HOS GERNANDTS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

1885

Printed in Sweden

Digitized by Google

»Alla sätt äro bra — utom det tråkiga.»

Voltaire.

Digitized by Google

Till Nisses läsare.

Nu är det jul igen!

Och så slutar flydda året. 85 stultar i grafven och 86 pallrar ur vaggan.

Under julens frid — sedan stöket med »klappar», fisk och gröt undangjorts — kasta vi gerna en blick tillbaka. Hvad finna vi i denna stund?

Björck
JUL 29 '46
1126498
Digitized by Google

I **Januari** *fingo vi 19 s. k. liberale riksdagsmän och miste Helga de la Brache; Sverdrup undfägnades med ett kommendörsband och vi andra med »Vildanden».*

I **Februari** *dog Gordon på fullt allvar, och hr Emil Hillberg stiftade en »teaterbank».*

I **Mars** *arrangerades en artistbal på Börsen och en fjäderfäutställning på Hasselbacken.*

I **April** *gästade kung Oskar med gemål Konstantinopel och prinsessan Pignatelli Mosebacke.*

I **Maj** *talades blott om store män: Victor Hugo och Linné, Rossi och tapetserare Johansson.*

I **Juni** *blef Oskar Dickson baron och Carlo Landberg grefve.*

I **Juli** *började goodtemplarne anse svagdricka som stark dryck och hr Reinholds gesäller sillbullar som svag föda.*

I **Augusti** *redo amerikanske sjömän på Stockholms gator.*

I **September** *inträffade flera olyckshändelser: folket nertrampades utanför Grand hôtel, skarpskyttarne blöttes på »Gälet», prinsen af Wales sof ifrån törnerska fyrverkeriet och hr Molander fick risbastu af hr Josephson.*

I **Oktober** *reste Kristina Nilsson från Sverge och bulgarerne reste sig mot turkarne.*

I **November** *hotades vi med besök af hr Herman Bang.*

I **December** *utdelas stjernor och — Nissekalendern.*

Glad och fridfull jul, ärade läsare!

Många »klappar»!

Nemo.

Digitized by Google

Tvänne svärmödrar.

Teckning af *Sylvia.*

I.

På en trappstege stod Thora Dillberg uppklifven. Hon var rödblommig och varm samt i begrepp att hänga rena gardiner för fönstret. I rummet, der hon uppehöll sig, fans icke någon synnerlig ordning, ty herskapet Dillbergs hade nyligen flyttat in i den lilla lägenheten. Uppsättningen af de hvita gardinerna hade man kanske kunnat dröja med, men Thora var så ifrig, innan de blefvo ordnade. Måhända ville hon dermed förvända synen på de nyfikna grannarne, som tvärs öfver gatan stirrade in genom de tomma fönsterrutorna, ty bland de observerande personligheterna fans det lyckligtvis ännu icke någon, som hade ett klart begrepp om rätta beskaffenheten af rummets möblering. Herskapet Dillbergs hade nämligen haft den omtänksamheten att låta sitt flyttgods anlända först sedan det blifvit mörkt.

Den rankiga soffan, den svartnade förgyllningen på taflor och speglar, de på poleringen sönderskafda sängarne, de tarfliga stolarne, de halta borden o. s. v. voro

Digitized by Google

således en mystèr, som gömde sig bakom de veckiga, luftiga gardinerna samt det rosiga flickansigtet. En och annan af grannarne sade också: »hyggligt folk det der, som nu är inflyttadt.» Och det var det också, fastän Thora kände sig nöjd öfver, att såväl familjen som dess tillhörigheter undsluppit en offentlig exposition. Ja, det var tillfredsställande att veta, det man icke kunnat göra sina anmärkningar öfver faderns luggslitna öfverrock, brödernes urvuxna kläder och moderns grådaskiga ylleklädning! Denna stackars mor, som, medan fadern var ute i affärer och bröderne vistades i skolan, med blekt och trött utseende nu gick omkring och släpade möbler in och ur de båda rummen, i hvilka man öfver natten, så godt sig göra låtit, bivuakerat, omgifna af ouppackadt porslin, trasmattor och kökskärl. Det gälde imellertid i denna stund att bringa ordning i den oreda, som den hemlighetsfulla flyttningen hade medfört, och härmed gick det ganska behändigt. I synnerhet var Thora nöjd med sitt verk, och der hon nu böjde sig åt sidan, mjukt och behagligt, samt stälde sig på tå som en dansös, skulle hon, om hon ej för tillfället hållit knappnålsbrefvet mellan sina läppar, icke varit obenägen att med lätt hjerta stämma upp en sång. Men i dess ställe gaf hon helt oförmodadt till ett litet skri, då hon vände på hufvudet och såg en ung man, med nattsäck i handen, stå inne i rummet och i samma sekund slog knappnålsbrefvet midt i pannan på den artige kavaljeren, som skyndat fram kanske i den tron, att flickan skulle falla direkt i armarne på honom. Men om han i hastighet gjort en dylik beräkning, så blef den gäckad, ty Thora återvann balansen och gjorde ett lätt hopp åt motsatta sidan, hvarpå hon stod midt imot den främmande.

»Åh, att mamma inte stänger dörren!» utbrast hon.

Digitized by Google

»Jag ber om ursäkt . . . jag trodde . . . bor inte fru Vimmerkrans här?» stammade han.

»Hon delar den här lägenheten med oss . . . hennes dörr är midtför trappan», sade fru Dillberg, som kom släpande med en nattkommod.

»Jag fruktar, att jag skrämde herskapet . . .»

»Åh nej!» Och Thora kastade en förlägen blick omkring sig. »Vi hålla på att stöka och derför så . . . nej, gå för all del inte in i garderoben . . .» Med en liten rörelse af otålighet visade hon honom den väg, han borde följa, hvarpå hon reglade dörren efter honom.

»Se så, nu äro gardinerna i ordning», sade hon, »och när nu alla blomkrukorna komma i fönstren . . .» Härvid smålog Thora och kunde icke låta bli att springa nedför trapporna och gå tvärsöfver gatan för att rigtigt kunna bedöma, huru hennes små anordningar på afstånd togo sig ut. Plötsligt rodnade hon till. Från fru Vimmerkrans' fönster hade blicken från ett par spejande ögon träffat henne. Thora kände sig, liksom hon blifvit ertappad vid begåendet af något olofligt företag, och nästan andlös skyndade hon tillbaka igen. — Månne man hade märkt, att det endast varit för gardinernas skull, som hon så der rusat ned på gatan? — Med ett litet förtretadt uttryck började hon fästa rena öfverdrag på stolarne, hängde spegeln mellan fönstren och taflorna på väggen. »Här börjar nu se rätt skapligt ut», sade fru Dillberg, samt önskade, att man åtminstone haft så pass snygt, då den främmande menniskan kom in.

»Det var i högsta grad oförsynt att stiga på så der», suckade Thora, »nu skulle man då ändtligen få vara i fred.» Detta var likväl en beräkning, som slog fel, ty i samma sekund ryckte det i dörrlåset, hvarpå följde en bultning lik en trumhvirvel. Fru Dillberg rusade bort

Digitized by Google

för att öppna, trampade i hastigheten på en damborste, hvars skaft dervid flög upp och slog henne i nacken, och, sanningen att säga, var det med ett icke särdeles älskvärdt uttryck, som hon nu betraktade den inträdande.

»Kära fru Vimmerkrans, du höll rigtigt på att skrämma lifvet ur mig!» ropade hon.

»Åh, åh», sade fru Vimmerkrans, i det hon slog armarne kring den något motsträfviga väninnans hals, »Anne Sofie, du kan förstå mitt modershjerta ... du kan fatta min glädje! ... Min son är kommen, det var han, som nyss var härinne.»

»Son?» sade fru Dillberg och såg ut som ett frågetecken.

»Gossen, som jag så ofta talat med dig om ...»

»Han är ju fullväxta menniskan.»

»Du må också tro, jag blef förfärad ... En lång karl stiger in, tar mig om lifvet och ger mig en kyss. Han nådde mig knapt till axeln, då han lemnade mig ... då jag måste öfverlemna det käraste, jag egde åt främlingar, och fast mitt hjerta var alldeles förkrossadt, måste jag tacka till, för att man ville uppfostra honom ... Jo, man har sina öden, då man gifter sig med en fattig karl!»

»Det är sant», sade fru Dillberg gillande.

»Du skulle sett salig Theodor», återtog fru Vimmerkrans nästan i samma ögonblick. »Han hade precis ett sådant hår och en sådan figur som Erik ... i det hela var det förlåtligt, att jag blef dödligt förälskad i honom.»

»Hm ...» framstötte fru Dillberg och sände en hastig blick bort till dottern. Denna blick tycktes af en eller annan orsak förändra fru Vimmerkrans åsigt om förlåtligheten af hennes känslor, ty hon inföll: »nej, när jag närmare tänker på saken, var det dock en stor dårskap, ty dermed gick jag miste om att göra ett rigtigt

Digitized by Google

briljant parti! Ja, mina vänner, i stället för att dag ut och dag in sticka täcken för en butik, ett rigtigt trälarbete, så, om jag varit klok och förståndig och gifvit Vimmerkrans på båten, så skulle jag ha kunnat gjort lycka! Jag hade nu kunnat gå klädd i sammet och siden samt åka i eget ekipage...» Härvid sjönk fru Vimmerkrans ned på soffan. Hon var fulkomligt öfverväldigad af en djup sinnesrörelse, som dock icke hindrade henne från att fortfara, och, medan hon torkade ögonen med förklädssnibben, erkände hon, att en rik egendomsegare hade friat till henne. »Det var en äldre man», sade hon, »en man på en hundra tusen kronor... nästan en millionär... och allt detta försakade jag för ett par vackra, blå ögon och ett lockigt hår... Åh, när jag tänker tillbaka!»

»Så tänk då inte tillbaka, kära tant», sade Thora, som väl för tusende gången hört denna berättelse, naturligtvis med bifogandet af några små förändringar, hvilka passade för tillfället och hvilka fru Vimmerkrans icke var njugg på att strö omkring sig, i händelse hon dermed kunde höja effekten af den ställning, som hon ansåg sig hafva iråkat. »Stundens bestyr», fortfor flickan, »tycker jag borde jaga bort alla grubblerier... Nå, har tant fått spika på sin matta ännu?»

»Den välsignade gamla trasmattan bryr jag mig väl icke om i år.. ja, ja, när jag tänker, att jag kunde trampat på bryssel- och äkta turkiska...»

»Det är i alla fall ett ljust och gladt rum», inföll Thora afvärjande det, som kunde hafva varit för det som var. »Och när tant kommer rigtigt i ordning...»

»Med mitt lilla behof behöfs inte stora tillrustningar för att placera det kring väggarna.» Fru Vimmerkrans drog en djup suck. »Men här sitter jag och språkar

Digitized by Google

samt glömmer bort att be er titta in till mig ... nej, inte några undanflykter! Kaffet kallnar ...»

Med dessa ord förde hon med de båda något motsträfviga fruntimren, som skylde på en derangerad toalett.

»Ni behöfver väl ej genera er för mig ... min son ... prat! Han har ju redan sett er ... Det skall bli roligt att höra, hvad du tycker om honom, kära Anne Sofie.»

II.

Fru Dillberg och fru Vimmerkrans hade för omkring ett år tillbaka för första gången sett hvarandra i ett brödmagasin, der de gjorde sina dagliga uppköp.

Sedan de ett par gånger vexlat några ord om dyra tider, kommit underfund med att de voro boende på samma gata samt gifvit utlåtande angående ett par intimare detaljer, som rörde deras grannars husliga förhållanden, hvilket gunstbenäget blifvit meddeladt åt dem af magasinsföreståndarskan, som heligt bedyrat, att icke det ringaste af vigt kunde tilldraga sig inom qvarteret, som hon ej hade reda på, så kunde de icke annat än erkänna för hvarandra, att de voro boende i en ganska intressant stadsdel. Härefter började de med allt mindre förbehållsamhet berätta dagens tilldragelser och funno snart nog så mycket nöje i hvarandras sällskap, att de stundom tittade in till hvarandra. Då nu fru Dillberg hade bjudit på en kopp »elfva-kaffe», dröjde fru Vimmerkrans icke att i sin tur utveckla samma gästfrihet. Under dessa små besök fann fru Dillberg, att det var särdeles angenämt

Digitized by Google

att åt en sympatiserande varelse kunna anförtro såväl stundens bekymmer som framtida ljusare utsigter. De först nämda rörde sig nästan uteslutande inom en krets af ekonomiskt trassel, i hvilket fru Dillberg varit insnärjd under sitt äktenskapliga lif; de senare i den ljusnande utsigten af en friare, hvilken presenterat sig i gestalten af en välbehållen diversehandlare.

Det var nu fråga om att förmå Thora skänka sin hand och sitt hjerta åt herr Sellerin. En qvistig fråga för öfrigt, enär den aktade mannen ännu icke rent ut förklarat sig. Detta hindrade dock ej de båda fruarna att öfverlägga om bästa sättet, huru en dylik katastrof skulle kunna åvägabringas. Att så mycket som möjligt föra de båda parterna tillsammans, ansåg man bäst befrämja en lycklig utgång. Det var naturligtvis endast brist på ett passande tillfälle, som hindrat herr Sellerin att förklara sig. Och fru Dillberg anförde med tillfredsställelse, att han en gång, då hon måst anlita hans kredit, hade svarat, att för hennes vackra dotters skull stod allt som fans i hans butik till hennes tjenst samt att Thora var en nätt flicka, som säkert skulle bli en söt liten fru.

Han hade visserligen under årens lopp haft affärsförbindelser med hennes man, det vill säga ganska ofta köpt de anjoviskaggar och konserver, herr Dillberg bjudit ut till salu, men dervid hade förtroligheten stannat mellan de båda herrarne; som en omtänksam mor ålåg det imellertid nu fru Dillberg att åvägabringa ett närmande. Då således i dessa dagar en lokal blifvit ledig, som gränsade intill herr Sellerins butik, så skyndade följaktligen fru Dillberg att hyra densamma, och som utrymmet var alldeles för stort för den lilla familjen, eller, kanske rättare sagdt, hyressumman alldeles för högt tilltagen för herr Dillbergs något osäkra inkomster, så beslöt man att söka

Digitized by Google

finna en hyresgäst, till hvilken de öfverflödiga rummen kunde öfverlåtas. Full af framtidsförhoppningar gjorde derpå den aktade matronan, i sällskap med fru Vimmerkrans, utkast till en del planer, hvarigenom en viss person skulle fångas och en annan viss person skulle tvingas att egna fången allt det deltagande, som situationen kräfde, hvarefter de båda fruarna i tankarne hals öfver hufvud stälde till förlofningskalas och bröllop samt störtade sig in på den tid, då lilla Thora väl skulle vara installerad i ett trefligt hem. Der skulle hon blifva egarinna till allt hvad hon behagade peka på, och hennes mamma, pappa och bröder skulle vara hedersgäster, hvilka dagligen borde bespisas. Det skulle blifva en gyllene tid för den stackars pröfvade familjen, och den kära fru Vimmerkrans skulle naturligtvis af de nygifta behandlas som barn i huset. Man räknade upp bröllopsgäster och lysningspresenter, och den älskvärda fru Vimmerkrans talade om ett täcke, hon skulle sticka som brudgåfva, ett täcke, hvars konstnärliga ritning man aldrig förr sett maken till, och de båda fruarna kysste hvarandra på kinden samt blickade på hvarandra med ett nästan saligt småleende. I synnerhet vann fru Vimmerkrans helt och hållet fru Dillbergs hjerta, då hon sade, att en flicka vore värd att halshuggas, derest hon förkastade en förmögen mans giftermålsanbud. För sin egen del skulle hon vara värd att i hvilket ögonblick som helst bestiga guillotionen, ty hon hade ju en gång sjelf förkastat en rik friare och gift sig med salig Vimmerkrans. Det är sant, att den förskjutne hade sett ut som sjelfva hin håle, hon kunde icke bättre säga, på samma gång hon måste erkänna, att Vimmerkrans varit typen för manlig skönhet. Detta, den äkta mannens, företräde, var dock af noll och intet värde, när härmed förenade sig total brist på födgeni. Hon bad Thora på

Digitized by Google

det bevekligaste, att denna måtte betrakta henne som ett varnande exempel samt att, om ett tillfälle yppade sig för den unga flickan att komma i lyckligare omständigheter, än dem i hvilka hon uppvuxit, hon icke måtte skjuta ett dylikt erbjudande åt sidan.

På detta sätt var det, som fru Vimmerkrans hade blifvit oumbärlig för fru Dillberg, och i följd häraf var det, som man erbjudit den värda enkan att bli hyresgäst i den nyss förhyrda lokalen, i hvilken man nu lyckligt och väl flyttat in.

Medan de båda fruarna, under intagen förfriskning i fröjd och gamman, hade en del förtroenden att gifva hvarandra, måste fru Dillberg inom sig erkänna, att salig Vimmerkrans afbild var en rätt vacker gosse, der han stod borta vid fönstret och språkade med Thora.

Han hade efter åratals bortovaro ändtligen kommit i tillfälle att besöka sin mor, i det han å sin principals vägnar skulle uppbära en del penningar samt uppgöra några spanmålsaffärer. Han hade under årens lopp vunnit stort förtroende, men icke stora inkomster, ty, landtbruket i all ära som inspektor med två tomma händer har man icke de ljusaste framtidsutsigter. Det är så att säga ett stampande i samma ställning, utan synnerlig utsigt att komma vidare. Här suckade fru Vimmerkrans, ty hvilka anlag hon än hade för att hänge sig åt sangviniska förhoppningar, så var detta förhållande öfverensstämmande med den påtagligaste verklighet. Ja, en beroende ställning var den lott, som tillfallit hennes son! Och hon måste återigen erkänna oförsigtigheten af sitt begångna giftermål.

Till dessa halfhögt gjorda meddelanden lyssnade fru Dillberg temligen förströdt. Hennes intressen voro vidt skilda från allt hvad som angick en obetydlig inspektor från landsbygden, och det qvittade henne lika, antingen han

Digitized by Google

oförmodadt hade kommit eller i behörig tid for sina färde.

»Och ni hade en treflig resa, herr Vimmerkrans?» sade Thora.

»Den kunde kanske ha varit det, om jag ej i jernvägskupén kommit att sitta bredvid en gammal otreflig herre, som tycktes vara missnöjd med sig sjelf och hela verlden. Jag hade naturligtvis kunnat söka en annan plats, men det var ej att tänka på, sedan han af en händelse kommit att läsa mitt namn på nattsäcken och fått veta, att jag var son till Theodor Vimmerkrans . . . han lade då ordentligt beslag på mig . . . Det var sant, i det vi skildes åt, bad han jag skulle helsa mamma från Josef Buttenius . . .»

»Buttenius . . . Josef!» upprepade fru Vimmerkrans och vände ut och in på ögonen samt visade en stark benägenhet för att falla i vanmakt. »Törs jag be om ett glas vatten . . . det här kom så oförberedt öfver mig . . . tack . . . Josef! . . . Ja, det är han! . . . Om allt gått till så, som det bordt, skulle han kunnat vara din far, Erik . . . du skulle kunnat vara son till en rik egendomsegare . . . mitt bröst . . . aj!» Och härvid kippade hon efter andan, medan unge herr Erik icke syntes särdeles angenämt berörd öfver utsigten af hvad som möjligtvis hade kunnat händt.

»Kära mamma», afbröt han och såg smått generad bort till Thora.

»Det var en rigtig ödets lek, att du skulle träffa på honom, Erik,» sade fru Vimmerkrans, som hade för princip att aldrig låta sig störas, då hon var inne på ett ämne, som behagade henne. »Huru väl minnes jag honom inte . . . ena foten drog han alltid smått efter sig, hans ansigte var eldrödt och . . .»

»Nej, det är alldeles gult», inföll Erik, som sökte

Digitized by Google

skratta bort saken. »Han har fått ondt i lefvern och reste hit upp för att rådfråga läkare . . .»

»Och han har ej någon, som vårdar sig . . .»

»Ett sådant uppdrag skulle säkert vara mindre angenämt», muttrade Erik.

»Han har aldrig gift sig sedan . . . sedan den flicka, han älskade, valde en annan . . . du förstår kanske, Erik, hvem som var den flickan . . . Ack, min son, kan du förlåta, att jag inte bättre förstod att sörja för dig! . . . Tänk blott . . . Stora Lönnhult!»

»Men han påstod, att det egentligen borde heta Lilla Lönnhult . . . och klagade öfver dåliga tider samt att inkomsterna voro knappa . . .»

»Bottenrika personer ha ofta den egenheten . . . han klagade alltid . . . I alla fall hade han ett nobelt sätt . . .»

»Åh, det vet jag just inte . . . han såg ut som en rigtig bondpatron.»

»Då var det inte han», sade fru Vimmerkrans energiskt, »då var det hans kusin och namne, som på ett eller annat sätt öfvertagit Lönnhult . . . ett stort företag för en fattig stackare . . . jag undrar minsann inte på, att han klagsde . . . den der känner jag nog också . . . Stackars gamle Josef Buttenius!

»Men kanske är han ändå den rätte . . . kanske misstager du dig, söta Charlotte, angående den der storartade förmögenheten», kunde fru Dillberg icke förneka sig nöjet att infalla.

»Nej, det kan inte vara han!» ropade fru Vimmerkrans temligen gällt; men fastän hon visade det mest beslutsamma ansigtsuttryck, liksom vore hon beredd att i hvilken stund som helst med lif och blod försvara detta sitt påstående, så, när herr Dillberg i detsamma kom hem, och hans hustru och dotter skyndade in till honom, blef

Digitized by Google

hon i hast den vekaste bland qvinnor. Ett hysteriskt anfall hade kommit öfver henne, hon kastade sig raklång på soffan, och midt under spasmodiska snyftningar förklarade hon högtidligen sin son vara det största dumhufvud i verlden. Han hade ju icke vett att tiga, och af ren kitslighet motsade han den person, han hade att tacka för lifvet — i hvilket hon visserligen bättre hade kunnat placera honom — men det var också allt, hvad han rimligtvis kunde förebrå henne.

Efter denna utgjutelse, som steg direkt upp från hennes hjerta till hennes läppar, började hon släpa in i rummet en tung båge, i hvilken hon suckande spände upp ett stycke grå foderlärft. »Detta är mitt öde», sade hon, »med tillfredsställelse kan jag dock påstå, att det hade kunnat vara annorlunda.»

III.

Ett par dagar härefter randades ändtligen den stund, hvilken fru Dillberg som omtänksam mor så ifrigt efterlängtat och förberedt.

Herr Sellerin hade lofvat infinna sig hos sitt nya grannfolk för att tömma några glas tillsammans med herr Dillberg.

Sedan fru Dillberg sjelf stått brud, hade hon ej varit mera upprörd än i det ögonblick, då hennes kära man barättade henne, att den aktade diversehandlaren nästkommande söndag skulle göra ett besök.

För en familj i brydsamma och bekymmersamma omständigheter är det minsann icke en småsak att arrangera

Digitized by Google

en liten tillställning. Den omtänksamma husmodern flög imellertid så lätt omkring som en sommarvind för att tillse, det allt var på sin plats, eller för att bristen af allt hvad som icke fanns, ej skulle falla för bjert i ögonen. Hon kände också slutligen en viss belåtenhet med sitt verk. De rena öfverdragen, de hvita, virkade dukarna, de luftiga gardinerna och doftande blommorna voro tillsammans ett helt, som icke var utan sin trefnad.

Fru Vimmerkrans hade mer än en gång måst infinna sig för att ge sitt omdöme. Den respektabla enkan hade kanske i förstone burit sin panna något högre än vanligt, då hon en och annan gång häntydde på ett förgånget, i hvilket hon rent af dårhusmessigt hade uppfört sig, medan fru Dillberg log i sitt sinne och hade ganska svårt att hindra detta leende skjuta fram mellan de blinkande ögonlocken. Men den kommande stundens vigt hade något bedårande med sig, som gjorde fru Vimmerkrans benägen att glömma ett visst impertinent trifvel, liksom fru Dillberg å sin sida hade förlorat all håg för att vidare uppträda som en Thomas. Namnet Buttenius kom ej öfver deras läppar, icke ens då Erik, som tillfälligtvis kommit i besittning af sitt ressällskaps paraply, pligtskyldigast skyndade att utbyta detsamma mot sitt eget, och i de båda damernas närvaro framförde de hjertligaste helsningar »från en gammal vän till hans mor» samt nämde det löfte, han sjelf gifvit, att någon tid vara gäst på Lönnhult. »Den gamle herrn är rigtigt skral», sade han, »och kommer att stanna här minst en vecka . . . jag har lofvat att emellanåt titta upp till honom . . . kanske vi till och med åter få ressällskap.»

»I detta fall tyckes ett oblidt öde förfölja er», sade Thora leende.

»Men i många andra fall har jag god tur . . . Fröken

Digitized by Google

Thora har ju åtagit sig att följa mig omkring på museer och utställningar . . .»

Fru Vimmerkrans önskade sin son nästan så långt bort, som der pepparen växer — hvad rörde väl henne denne Buttenius' helsotillstånd och hans görande och låtande! Fru Dillberg tycktes för sin del totalt hafva glömt nyssnämda person, liksom hon icke lade någon synnerlig vigt vid, hvarthän hennes dotter behagade styra sin kosa — hon hade ju tusentals förtroenden att ge den kära väninnan, och var det således på detta sätt, som det unga paret fick ge sig ut på sina ströftåg, något, hvaröfver det kände en verklig, oförstäld glädje.

»Ser du, kära Charlotte, vid hvilket godt humör Thora synes vara . . . jag var nästan rädd, hon skulle bli allt annat än förtjust öfver att Sellerin ämnar sig till oss . . . ja, hon har mer än en gång bedt mig aldrig nämna hans namn! . . . Och nu önskar hon, att tillställningen om söndag måtte bli lyckad . . .» Och full af de gladaste förhoppningar nickade fru Dillberg mot sin väninna. Men också inför Thora häntydde hon på dessa ljusnande framtidsutsigter. »Innan året är slut hoppas jag, du skall vara väl gift», sade hon.

»Det har ingen brådska!» Thora hade blifvit blossande röd samt vände sig bort, der hon vispade de ägg, som skulle användas till en karamellpudding.

»Jag vill se den, som kan bli lyckligare än du . . .»

»Ah, kära mamma!»

»Men så har han också en briljant affär . . . hela granskapet tränges i hans butik.»

»Om hvem talar då mamma? Är det herr Sellerin, som åter är på tapeten?»

»Hvem annars! . . . Tänk, huru lyckliga vi skola bli . . . pappa får i honom ett rigtigt ryggstöd . . .»

Digitized by Google

»Nej, nej, för all del . . .»

»Kom ihåg, huru utarmade vi äro», fortfor fru Dillberg, utan att låta sig störas. »Se bara på gossarne här», och hon visade på de små stackars pojkarnes urväxta jackor, ur hvilka armarna, blåfrusna, spensliga och magra tittade fram liksom vingarna på ofjädrade fågelungar. »De skulle minsann väl behöfva sig nya drägter!.»

En trefadig suck förenade sig ur gossarnes bröst, ty de funno befogenheten af detta förslag, och sex par ögon stirrade utmanande på Thora, som nu kastade vispen ifrån sig och fattade Wille, den yngste, om de runda kinderna samt kysste honom, och han slog sina armar kring hennes hals. »Det skulle bli så roligt», tyckte han, »att gå rigtigt fint klädd.» Och de båda andra bröderne sade med glänsande ögon, att om de kunde få helt på fötterna samt ordentliga rockar och underkläder, så skulle alla skolkamraterne få långa näsor, något, hvilket tycktes göra de kära barnen ett oerhördt nöje.

»Tänk inte derpå», sade Thora, »det är omöjligt; för resten bryr herr Sellerin sig icke det ringaste om mig.» Och härvid såg flickan ut, som om hon nog visste, huru en person med dylika afsigter borde bete sig.

»Det vet jag bättre», ropade fru Dillberg, och äfven hon såg ut, som om hon kände till, huru en friare borde uppträda. Men sockret på pannjernet började fräsa så, att hon fick fullt upp att sköta, och Thora, som ännu en gång fann för godt att gnida och polera möblerna inne i rummet, försvann ur moderns närhet och höll sig så mycket som möjligt undan, till dess gästerna anlände. Det var ett strålande leende, hvarmed hon välkomnade fru Vimmerkrans med son, medan hennes ansigte kanske icke hade fullt samma glada uttryck, då hon helsade herr Sellerin, men fru Dillberg var desto älskligare, och nästan i

Digitized by Google

samma ögonblick förtrodde hon den aktade hyresgästen, att hennes dotter var en särdeles blyg och tillbakadragen varelse. För resten en rigtig liten hustomte, som i hemmet spred ljus och glädje omkring sig.

Unge herr Vimmerkrans såg bort till Thora, som om han tyckte, att det verkligen låg något trolskt hos henne, och herr Sellerin sade artigt, att han var fullt och fast öfvertygad om, att flickan var ett utmärkt ämne till en god husmoder. Fru Dillberg rodnade helt belåten och fru Vimmerkrans gaf med en betydelsefull nickning sitt erkännande, hvarpå det lilla sällskapet förtroligt slog sig ned, och damerna började knapra på de läckerheter, herr Sellerin artigt fört med sig i en papperspåse, hvilken han högtidligt hade öfverlemnat åt värdinnan. Nu började ett ätande och drickande, som förnams ända ut i köket, dit gossarne blifvit förvisade med uttrycklig tillsägelse af deras mor, att inför de främmande icke visa ens så mycket som yttersta spetsen af deras små röda näsor. Det är sant, att Thora bar ut till småherskapet en tallrik, rågad med namnam, med hvilken de lekte handelsbod, tills icke ett russin fans qvar. Men att i längden leka i närheten af skramlande glas, skedar, knifvar och gafflar under ett pågående kalas, från hvilket de totalt voro utestängda, detta öfverskred sannerligen deras krafter. De placerade sig omsider dåsiga och glåmiga kring kammardörren samt önskade, att gästabudet snart vore till ända. Karamellpuddingen intresserade dem synnerligen, kring densamma koncentrerade sig slutligen alla deras tankar och känslor, och Wille, som var den djerfvaste af sällskapet, lade sitt öga intill nyckelhålet.

»Ännu står den orörd på bordet!» förkunnade den lille spejaren, medan de äldre bröderne tyckte, att ju förr den blefve expedierad, desto förr visste man dess qvarlefvor.

Digitized by Google

»Nu tar han», rapporterade åter Wille, som fixerade herr Sellerin med fara att bli vindögd.

»Jag är förtjust i sötsaker,» hörde man ut i köket diversehandlarens röst.

»Jag är också rysligt svag för snask», sade fru Vimmerkrans.

»De äro rigtiga ulfvar», suckade Wille.

»Var god och tag för er, mitt herskap», persvaderade fru Dillberg, »det smickrar mig att det smakar!»

»Knapt ett skedblad finnes qvar!» Willes röst var nästan qväfd. »Men jag skall slicka karotten!»

»Det bli vi flera om!» Och medan pojkarne flögo hvarandra i lufven, för att med armstyrka utröna, hvilken af dem hade största rättigheten till att utföra detta angenäma företag, sade deras mor, som nu så skickligt manövrerat, att hon nästan mellan fyra ögon hade fått herr Sellerin: »intet öfvergår glädjen att ha väl uppfostrade barn . . . ack, herr Sellerin, familjelifvet är det lyckligaste af allt!»

»Det tror jag!» Och härvid slickade herr Sellerin sig om munnen och torkade sitt feta ansigte.

»Ni tänker nog säkert på att gifta er . . .»

»Om jag kunde få en hustru som fru Dillberg!»

»Prat», sade hon och slog honom med näsduken öfver armen. »Men nog finnes det mödrar, som kunna uppfostra husliga och älskvärda flickor . . . ni behöfver endast se er omkring . . .»

Den korpulente diversehandlaren bugade sig på det förbindligaste, men om fru Dillberg väntat sig förtroendet om, att en viss flicka gjort ett outplånligt intryck på hans hjerta, så uteblef detta fullkomligt. Hon hade imellertid för tillfället gått så långt, som en mor anständigtvis kunde, så vida hon ej hade lust att uppträda som ett slags böne-

Digitized by Google

man för sin dotter, och med en känsla af misshumör sade hon omsider »godnatt» till sina gäster. Att fru Dillberg imellertid denna natt icke sof, som om hon hvilat på ejderdun, det är temligen säkert, och mer än en gång upprepade hon under dessa långa timmar Jakob Ärligs ord: »bättre lycka nästa gång». Härutinnan låg visserligen ett slags tröst, men under den vecka, som följde och trots en omtänksam mors fintligaste angrepp, så höll herr Sellerin sig alltid i ett visst försvarstillstånd. Kanske var han van vid dylika små skärmytslingar. Ja, man påstår till och med, att herr Sellerin mer än en gång inför ömma mödrar uttalat de mest brinnande önskningar om, att en dyrkad maka också måtte falla på hans lott!

Allt småfolk i trakten med giftasvuxna döttrar, hvilka icke ansågo som en mesallians att gifta sig med en diversehandlare, voro hans säkra kunder. Härigenom påstod man, att han samlade en ganska betydlig förmögenhet. I alla fall fortfor herr Sellerin att vara oimotståndlig och flaxade bakom sin disk fri som en skogens fågel.

»Om bara Thora vore förståndig, så skulle hon nog få honom fast», hade fru Dillberg mer än en gång sagt, och hon upprepade denna sin åsigt inför sin herre och man, der han denna söndags middag satt på vedlåren och dinglade med de små spensliga benen, under det han betraktade sin makas görande och låtande vid spiseln. »På ett eller annat sätt måste hon tvingas att visa ett vänligt ansigte ... Vore jag i Sellerins ställe, så skulle jag också draga mig tillbaka, om någon mötte mig så der tvärt och ovänligt. Nej, vi gå vår undergång till mötes, derest vi icke på ett eller annat sätt kunna få någon hjelp ... och Sellerin skulle icke undandraga sig oss, derom är jag säker.» Och hon knackade med brödknifven mot bordet samt var just ej i något helgdagslynne, der hon nu började orda,

Digitized by Google

liksom vore hon den, hvars sträfsamhet uteslutande hade hållit huset vid makt. Hon talade inför den äkta mannen, liksom han aldrig varit den, hvilken till familjens fromma ens lagt två strån i kors, utan ett slags boa constrictor, som utan åtskilnad förtärde allt hvad hon af lifvets förnödenheter kunde skrapa tillsammans. Och den lille mannen såg ned på sina slitna stöflar med minen af en brottsling, utan att ens i sin innersta tankes djup våga räkna alla de steg, han trampat för att få tillsammans dessa obestämda förtjenster, som tillfalla en kommissionär.

»Ja, om ändå Thora kunde få en man, som försörjde henne och hjelpte oss en smula ur eländet ... Du får uppträda med maktspråk ... Hvarför svarar du inte, Kristoffer?»

Han skulle dock hellre bitit af sig tungan, än i detta ögonblick sagt något, ty ett enda ord, som varit misshagligt, skulle ju blott förändrat hennes åsigt om hans ställning der i huset.

»Ja, du är som en stock eller en sten ... jag får sörja för allt och tänka på allt ... och jag hoppas, vet och förtröstar, att mina omsorger skola krönas med framgång! ... Men hvar håller Thora hus ... skall hon då inte tänka på att duka bordet?.»

Med dessa ord rusade fru Dillberg in i rummet för att se efter sin dotter, och hon fann henne också, men icke allena. Unge herr Vimmerkrans hade i förbigående tittat in, och i detta ögonblick höll han just Thora i sin famn, medan hon rodnande och leende såg upp till honom.

Fru Dillberg stod i denna stund qvar i dörren och såg på dem lika orörlig som Loths hustru. Lyckligtvis var hon ej helt och hållet förstenad, utan qvicknade åter till, och nu brast ett oväder löst, hvilket, om det icke fullt liknade det som en gång i tiden öfvergick Sodom

Digitized by Google

och Gomorrha, dock var af en ganska förhärjande verkan, ty Thoras rosor på kinderna hvitnade härunder till snö, unge herr Erik blef totalt tillintetgjord, herr Dillberg föll i nervös darrning och gossarne blefvo fullkomligt mållösa.

Midt i denna förvirring och uppståndelse störtade unge herr Vimmerkrans in i sin mors kammare, der han, som en trasa, föll ner på en stol midt imot henne.

»Hvad i himlens namn står på?» sade hon.

I afbrutna ordalag blef nu henne meddeladt, att han älskade Thora; att de båda i lif och död tillhörde hvarandra; att det kanske kunde gå åratal om, innan han kunde hemföra en hustru, men de skulle vänta på hvarandra, tills de voro gamla och grå, skrynkliga och giktbrutna; att fru Dillberg icke gillat dessa framtidsutsigter, utan visat honom på dörren, förbjudit honom att någonsin visa sitt infama ansigte inför någon af den Dillbergska familjen, eho de vara månde, samt fattat honom i armen och skuffat ut honom och — der satt han nu.

Fru Vimmerkrans höjde sin panna. Hon kände sitt värde — näst efter henne sjelf kom hennes son. Inom en sekund stod hon öga mot öga med fru Dillberg. Högtidligt förklarade hon då, att Thora visst icke var något eftersträfvansvärdt parti för hennes son. Med sitt vackra utseende skulle han kunna göra ett parti, som kunde försätta honom i samma ställning som en perla, innefattad i guld. För sin egen del hade hon handlat dåraktigt, och det smärtade henne djupt, att sonen tycktes hafva anlag att vandra i samma fotspår. Men icke förthy var Erik lika så god som någon annan. Hon ville se den, som kunde jemföras med honom, hon ville se den person i ansigtet, som på sätt som skett afvisat hennes son.

Fru Vimmerkrans kände sig helt och hållet situationen vuxen och tillät icke fru Dillberg att yttra ett enda

Digitized by Google

ord. Hon sade, att det var i en olycklig stund, hon hyrde ett visst rum samt blifvit granne med visst folk, som hon icke det ringaste estimerade. Hon tackade himlen för att hon som hyresgäst icke var vigd vid herskapet Dillbergs, utan att man när som helst kunde skiljas åt, och hon var benägen att i hvilken stund som helst skudda stoftet af sina fötter, derest man endast behagade återlemna det af henne erlagda hyresqvartalet. Hon var den hon var, hon hade visserligen kunnat haft ett bättre öde. I så fall skulle man säkert icke visat hennes son på dörren, men fastän han icke uppträdt som rik arftagare, var han dock en sträfsam och aktningsvärd ung man, mot hvilken hon åtminstone fordrade ett höfligt bemötande.

Fru Dillberg kunde ju roa sig med att lägga ut krokar för att till svärson fånga en bemedlad man, men herr Sellerin var icke den fisk hon skulle fjälla. En fattig flicka gjorde minsann icke så lätt ett godt parti, en sådan kunde vara nöjd om utsigterna just icke voro så briljanta, men det var oerhördt, hvad visst folk hade för pretentioner. Ja, en fattig flicka kunde blifva lycklig med en fattig man! Hon begrät sjelf stundligen salig Theodor, de hade båda lefvat tillsammans som i ett paradis. Om en och annan icke fattade en sann kärlek, så gjorde hon det, och lilla Thora var välkommen in till henne, och om hon ville skrifva till Erik, nu, då han lemnade henne, så skulle brefven gå genom hennes hand; åt en ren, om också dåraktig kärlek, var hon benägen att uppträda som skyddsängel. Och härvid sväfvade hon ut, liksom hon burit vingar på sina axlar, medan fru Dillberg, blå i ansigtet, hade sjunkit ned på den skrangliga soffan, der hon lät sin man servera sig med vatten och hjertstyrkande droppar.

Digitized by Google

IV.

Molnhöljda dagar hade gått upp för stackars Thora. Hon fick hvarken tillfälle att säga farväl till den älskade eller att föra den korrespondens, fru Vimmerkrans lofvat ombesörja. Fru Dillberg förstod ypperligt att vara duenna.

Hvad de båda fruarna beträffade, så hade de naturligtvis uppsagt all bekantskap med hvarandra, och då de voro nödsakade att emellanåt dela samma kök, var det, som om fru Vimmerkrans ståtliga figur varit idel luft för fru Dillberg, medan fru Dillbergs lilla magra gestalt var för fru Vimmerkrans ringare, än om en fluga hade surrat henne förbi.

Hvar och en af dem fann derunder ett stort nöje att språka för sig sjelf. Fru Dillberg talade i dessa ögonblick om »egendomsherrar», som i sjelfva verket voro eländiga »bondpatroner», och att »stora rikedomar» ofta realiserade sig till ett »knapt bröd för dagen», medan fru Vimmerkrans uttalade sitt medlidande öfver de »misslyckade spekulationer», mödrar utsatte sig för, när de tänkte rikta sin familj genom att fånga en »förmögen svärson». Och med ryggen bakut och näsorna i vädret seglade de stolta som drottningar förbi hvarandra. Vid ett dylikt tillfälle hade fru Vimmerkrans af en händelse oförmodadt fått sigte på Thora samt nickat åt henne. Hon gjorde detta på ett beklagande och deltagande sätt, i det hon, under det hon passerade förbi, hastigt förtrodde henne, att fattiga gossar kanske ändå till slut kunde komma till välstånd.

Digitized by Google

Efter den dagen talade den värda damen ännu bestämdare än vanligt om den rikedom, som hade kunnat vara hennes, och en vacker dag hviskade hon till Thora, att Erik lemnat sin gamla plats och nu åtagit sig att sköta Stora Lönnhult.

»Buttenius är gammal, mycket sjuklig och känner sig ensam», sade hon. »Från första stund han såg Erik, har han fattat tycke för honom — för min skull, ty ... nå ja, såväl han som hans rikare kusin ... du vet, den der millionären ... de ha båda legat för mina fötter ... jag har haft mer än ett anbud.»

Och då en vacker dag, en kort tid härefter ett bref med sorgkanter anlände till fru Vimmerkrans, hvilket underrättade henne, att herr Buttenius saligen afsomnat samt att Erik — enär den aflidne, till hennes stora förvåning, icke egde några anhöriga — blifvit utsedd till hans arftagare, så kom denna underrättelse kanske icke alldeles oförberedd hvarken för fru Vimmerkrans eller Thora.

Erik hade således blifvit egare till Stora Lönnhult, som utan inteckning var värd sina tjugofem tusen kronor, och med goda år och goda inkomster så ...

Denna underrättelse verkade som en knalleffekt på fru Dillberg. Hon slog sina armar omkring fru Vimmerkrans' hals och besvor denna att åter egna henne sin vänskap. Det spända förhållande, som uppstått dem emellan, hade varit henne fullkomligt outhärdligt. Om man blott låtit henne få förklara sig den stund, då modren så berättigadt hade uppträdt för att taga sonens parti, så skulle man funnit, att hon sjelf hyst den största benägenhet för att gilla unge herr Erik Vimmerkrans' frieri. Men man hade icke velat höra henne, derför hade den lilla schismen uppstått. Ack, allt kunde ju bli godt igen! Hon

Digitized by Google

hade alltid känt, att liksom ett slägtskapsband förenat dem!

Fru Vimmerkrans, som var själaglad — och det kunde hon med skäl vara, ty man talade om tjugofem tusen kronor, men hon visste kanske bättre besked — nå, i alla fall, den värda damen var alltför lycklig för att nu längre hysa något agg, och försoning slöts under bedyranden, att man i grunden höll innerligt af hvarandra samt att man under hela sitt lif gerna kunde dela samma lägenhet med hvarandra.

Och Erik och Thora buro gyllene ringar. De talade nu öppet om, att de tillhörde hvarandra i lif och död — de voro så lyckliga, att de till och med glömde den tid, då de skulle blifva gamla och grå och fula och skrynkliga; de voro så lyckliga, att de nästan trodde på en evig ungdom och en evig kärlek.

Under denna tid tänkte fru Vimmerkrans och fru Dillberg på gödda kalfvar och svin och slagtfärdiga oxar samt talade högt om, huru ömt de voro älskade af sina barn.

Fru Vimmerkrans sade härunder i förtroende till sin son, att de matvaror, han en och annan gång naturligtvis skulle sända henne, han måtte göra det direkt till henne sjelf, medan fru Dillberg kysste Thora. — Den kära flickan visste ju, hvad nöd och bekymmer ville säga. Hon skulle i medgången aldrig glömma att dela med sig allt hvad den unga familjen kunde undvara, hon skulle aldrig glömma sin mamma, pappa och sina bröder.

Men de båda fruarna ville icke på några vilkor stå under hvarandras kontroll.

Då således strax efter de ungas bröllop fru Vimmerkrans fann, att hennes rum fuktade samt att hennes ögon derigenom skulle bli förstörda, så — huru påko-

Digitized by Google

stande det naturligtvis skulle bli för de kära väninnorna, att icke dagligen och stundligen få ega hvarandra i sin närhet — så kunde ju ej någondera af dem begära, att en af dem derigenom skulle förlora sin syn.

Man flyttade således på hvar sitt håll igen; man hade kanske på hvar sitt håll sina små hemligheter, hvilka man lyckiigtvis kunde dölja för hvarandra, och man var icke utan ämne till rätt trefliga intriger och ofta sade man till hvarandra, att man icke ens sett så mycket som en köttbit komma från Stora Lönnhult.

Och de nygifta voro lyckliga och god var årsväxten på Stora Lönnhult.

Fru Vimmerkrans upphörde småningom med att »träla» för att sticka täcken åt sin butik, och herskapet Dillbergs kommo efter hand i ett visst välstånd.

De båda svärmödrarna reste om somrarna för att titta till sina barn. De voro lif och själ; de släpte icke hvarandra ur sigte, och säkert är, att fru Vimmerkrans icke hemförde så mycket som en äppelkart, till hvilken fru Dillberg ej kunde uppvisa dess make.

Det var en verklig sympati emellan dem, en rigtig mönstervänskap. I hela vida verlden kan man ej träffa på tvänne älskvärdare svärmödrar.

Digitized by Google

Cigarren som kursbarometer.

Al pari.

Digitized by Google

Stiger.

Briljant!

Digitized by Google

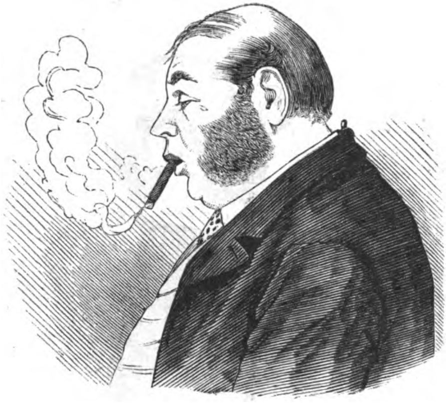

Faller.

Panik.

Digitized by Google

Kris! Krach!

Digitized by Google

Hvem var doktor X?

Efter en utländsk tidning af *Ca Lix Tus.*

Har ni aldrig varit i Tyrolen?

I så fall känner ni ej landets skönheter annat än genom hörsägen.

Ty, ser ni, dess dalar, dess berg, dess trånga klyftor, dess djupa afgrunder, dess väldiga drifvor, dess ännu väldigare laviner, dess evigt snöhöljda toppar, dess ensliga hyddor, der hyggliga alpflickor erbjuda vandraren gästfrihet — allt det der skulle vara någonting alldeles oförlikneligt, bara der inte vore så förfärligt kallt.

För att återgå till vår fråga, misstänka vi på det högsta, att största delen af våra läsare aldrig hafva varit i Tyrolen och följaktligen aldrig känt sig elektriserade af dess vilda skönhet.

Nå väl, för att trösta dem kunna vi nämna, att alldeles det samma är fallet med den, som skrifver dessa rader: han har ej heller någonsin varit i Tyrolen, han föreställer sig bara, hurudant landet är, och dermed punctum.

Låtom oss då i inbillningen förflytta oss till en förtjusande dal, som vi kunna döpa till Bachthal, och må de af våra läsare, som älska naturen, med oss hänryckas

Digitized by Google

öfver landskapets skönhet; de öfriga kunna hoppa öfver ett stycke och genast börja med nästa afdelning.

Det verkliga, det karaktäristiska Tyrolen är landets norra del. Der talas den renaste tyskan och der finnas ännu och skola länge finnas en mängd feodalborgar, qvarlefvor från barbariska tider, som flytt, kanske för alltid, kanske också för att återkomma — ingen vet hvilketdera, men ett af de tu är sannolikt det rigtiga.

Bachthal är belägen i norra Tyrolen och sträcker sig längs foten af en sakta sluttande kulle; denna kulle ligger i sin tur vid foten af ett berg, detta åter vid foten af ett annat och så vidare undan för undan, till dess man ser idel toppar och spetsar förlora sig vid horizonten.

Låtom oss nu vända oss till byn — ty i dalen ligger en by af samma namn. Dess byggnader utmärka sig för den renaste lokala arkitektur: deras beqväma bottenvåning, deras öfvervåning med den rymliga balkongen, som sträcker sig längs hela framsidan, deras åt sidorna sluttande tak, deras prydliga skorstenar — men vi behöfva ej fördjupa oss i detaljer: hvar och en som i barndomen bygt korthus vet ungefär, hur de se ut.

Fem grupper bestående af ett jemförelsevis stort antal hus bilda den lilla byn, genom hvars midt slingrar sig en liten bäck, som kommer från kullen och öfver sin kiselstensbädd rullar fram det mest rena och kristallklara vatten, man kan tänka sig.

På några ställen har bäcken ett visst djup, och der bilda några grofva, vårdslöst utlagda plankor en liten bro, som det ej alltid är så trygt att vandra öfver. Ofta ser man någon munter tyrolska med kraftigt utbildade vador och fötter, som, med all respekt sagdt, ej påminna om Cendrillons, göra den allra charmantaste kullerbytta, blott derför att hon för mycket litat på den förrädiska bron.

Digitized by Google

Och nu tro vi, att vi ej behöfva inlåta oss på någon mera minutiös beskrifning. Läsaren förstår nog ändå, att det är fråga om en af de täckaste och mest pittoreska byar i norra Tyrolen. Låtom oss nu tala om någonting annat.

* * *

Lord Waker var ättling af en bland de mest förnäma, gamla och rika familjer i Yorkshire i England. Den unge lorden förenade hos sig alla de fördelar, som kunna härflyta från en lysande börd, en förträfflig uppfostran, ett vackert yttre och framför allt en outtömlig rikedom.

Och likväl var, hur otroligt det än låter, den unge lorden mycket olycklig. Knappt hade han fylt tjugu år, innan man iakttog, att leendet bortdog på hans läppar, att hans gång blef långsam, hans hållning bedröflig; han förlorade aptiten, föredrog ensamheten och intresserade sig knappast för ett enda föremål i hela verlden.

Sant är imellertid, att detta sjukdomsanlag låg i racen. Allt sedan Henrik VII:s tider, då familjen Waker började blomstra upp, gafs det ej exempel på en enda af dess hufvudmän, som ej fallit offer för ett mer eller mindre originelt sjelfmord.

En hade stuckit i brand det hus, hvari han residerade, för att dö i lågorna med allt sitt tjenstefelk, en annan hade låtit sig krossas under Henrik VIII:s kröningsvagn, en tredje hade genombrutit dammen, som afstängde Thames' vatten från hans egendom i närheten af London, för att omkomma i böljorna med sin favorithund i famnen.

Det var, som man ser, idel uppseendeväckande sjelfmord, fulla af originalitet och värdiga det ädla hus, af hvars medlemmar de begingos.

Digitized by Google

Låtom oss imellertid framhålla det faktum, att huru stor än listan på sjelfmördade lorder var inom familjen Waker, hade dock ingen enda af dem utfört denna sin sista lysande bedrift, innan han förut försäkrat sig om en manlig afkomma, som egde att fortplanta familjens traditioner. Ett sjelfmord af en ungkarl skulle ha ansetts vanärande, och detta var orsaken, hvarför ej vår unge lord sjelfmördade sig.

Just derför var han också så olycklig. Det återstod honom ingenting annat än att gifta sig och få en manlig arfvinge för att sedan med lugnt samvete kunna begå sjelfmord.

Men lord Waker var ännu mycket ung, hvarför han nödgades vänta, till dess han fylt tjugofem år, den ålder, då hans förfäder haft för sed att gifta sig, för att sjelf i sin tur gifta sig, ty i det raskt framåtskridande land, som kallas det förenade konungariket Stora Britannien, anse sig alla menniskor förpligtade att göra precis det samma. som deras fäder gjort — hvaraf med naturnödvändighet följer, att de allt som oftast begå hiskliga dumheter.

För att skingra lord Wakers spleen visste läkarne ej mer än ett botemedel: att resa.

* * *

Och sålunda hände det sig, att lord Waker till sist en vacker sommardag anlände till Bachthal.

Under två års tid hade han genomrest Europa utan att komma till något tillfredsställande resultat beträffande sin helsa. Hvarken det sköna Frankrike, det leende Italien eller det historiska Grekland hade förmått skingra hans svårmod. Paris med sina lysande fester, Rom och

Digitized by Google

Athen med sina rika minnen, Neapel, Venedig och Milano, dessa de sköna konsternas vaggor och härdar, hade ej förmått sätta honom i hänryckning, ja, ej en gång aflockat honom ett småleende. Hur i all logiks namn kunde man väl då hoppas, att den lilla byn Bachthal skulle åstadkomma, hvad ej Europas förnämsta städer förmått uträtta?

Det är det vi få se.

Då knallarne af en piska förkunnade ankomsten af en postvagn, strömmade byns hela befolkning åt det håll, hvarifrån ljudet tycktes komma. »Hela befolkningen» inskränkte sig imellertid för tillfället till gubbarne, barnen och några gummor, som skulle taga vara på båda delarna; återstoden, de unga flickorna inbegripna, befann sig uppe på bergen för att sköta sina sysslor.

»*Goddam!*» utbrast den unge lorden, sedan han knappt hunnit kasta en blick på personalen. »Här kommer jag att dö af ledsnad utan att behöfva taga min tillflykt till sjelfmord — inte en enda flicka!»

Det är nämligen att märka, att det enda, som förmådde i någon mån rycka honom ur hans apati, var det vackra könet. Han betraktade invånarne närmare och fortfor:

»Ingenting annat än gubbar, ungar, afskräckande käringar — men, o himmel, hvad ser jag! Hvilken förtjusande flicka!»

Och den unge lorden gnuggade händerna med en viss belåtenhet vid åsynen af den älskvärda Martha Spiegel, en flicka på aderton år, magneten för alla ynglingar i trakten och sin fars stolthet. Den sist nämde var den rikaste boskapshandlare på många mils omkrets, och detta var orsaken till, att den täcka Martha ej som de andra flickorna behöfde begifva sig upp bland bergen för att göra ost eller vakta boskapen i någon enslig hydda, det

Digitized by Google

var orsaken till, att hon fått en viss uppfostran, tack vare pastorn i den närbelägna småstaden, samt att hon gick klädd som fruntimren i besagda småstad.

Jag skall ej uppehålla mig med att rita hennes porträtt, utan inskränka mig till att säga, att hon var röd och hvit, hade blå ögon och i allmänhet var så söt och väl växt, att den unge lorden ej tröttnade att mumla:

»Hvilken förtjusande flicka!»

Men äfven öfver Martha Spiegels anlete låg ett drag af sorgsenhet och vemod. Saken var den, att äfven Martha var djupt olycklig. Hvad kunde orsaken dertill vara . . . olycklig kärlek, husliga bekymmer, eller hvad?

Må läsaren beväpna sig med tålamod! Vi skola ej sluta berättelsen utan att angifva orsaken.

»De som lida förstå hvarandra», är en mycket gammal sats, som här fick full bekräftelse: den unge lorden och den unga bondflickan sågo hvarandra och förstodo hvarandra.

»Den flickan lider», tänkte lorden.

Flickan å sin sida tänkte:

»Det förefaller mig, som om den der engelsmannen vore något dyster.»

Ty engelsmännen igenkännas som bekant till sin nationalitet vid första anblicken i alla verldens delar.

Derpå skildes deras blickar med vemod.

»Bra tråkigt, att inte kunna älska!» suckade engelsmannen.

Och derpå aflägsnade han sig med långsamma steg till byns *Wirthshaus*, der han på förhand låtit iordningställa rum åt sig.

Och flickan?

Hon såg honom försvinna, och ett lätt småleende krusade hennes läppar.

Digitized by Google

»Hvilka besynnerliga hattar de der engelsmännen begagna!» mumlade hon.

Saken var nämligen den, att lord Waker haft den nycken att behålla en stor .gammal hatt, som till sitt utseende närmast kunde förliknas vid en trasig tiggarmunkskorg.

* * *

Det vore för mycket att påstå, att lorden och bondflickan redan älskade hvarandra. Men de hade fäst uppmärksamhet vid hvarandra, och det är en mycket vigtig sak såsom förberedelse till kärlekens uppvaknande — i synnerhet om man tager i betraktande svårigheten att fatta någon lifligare passion för en person, som man aldrig i sitt lif har sett.

Följande dag, då den unge lorden hunnit hvila ut sig efter resans besvärligheter, promenerade han på bäckens strand, försänkt i tusen skilda betraktelser, då han plötsligt i dess klara vatten såg den tankfulla Marthas vemodsfulla bild aftecknad.

Då utstötte han ett lätt utrop, som väckte den unga bondflickan ur hennes grubblerier, hvarvid hennes kinder plötsligt fingo en högre färg.

Lord Waker, som af en mild försyn blifvit begåfvad med omåttligt långa ben, tog ett språng öfver bäcken, närmade sig Martha och höll till henne ett långt med rhetoriska figurer späckadt tal på engelska. Lord Waker var nämligen okunnig i tyska språket.

Flickan svarade, enkelt och okonstladt:

»*Ich verstehe nicht.*»

Martha kunde nämligen ej engelska. Det var derför omöjligt att meddela sig med hvarandra.

Digitized by Google

Den unge mannen lade handen på hjertat och utstötte en djup suck. Den unga flickan såg vemodigt på honom och höjde derpå sina änglalika ögon mot himmelen.

Derefter helsade de hvarandra vördnadsfullt och aflägsnade sig i skilda riktningar.

»Den flickan är verkligen mycket täck», mumlade lorden.

»Om han bara ville göra sig af med den der otäcka hatten!» suckade hon.

Ännu älskade de hvarandra ej.

Men de voro på god väg.

* * *

Det fans imellertid en utväg eller, rättare sagdt, två utvägar för lord Waker och den täcka bondflickan att göra sig förstådda af hvarandra. Den ena var, att den unge mannen lärde sig tyska, den andra, att den unga flickan lärde sig engelska. Men bägge dessa utvägar kräfde jemförelsevis lång tid för att leda till målet.

Icke dess mindre anförtrodde sig lord Waker åt värdshusvärden, som hade nödtorftiga kunskaper i engelskan, för att under hans ledning förvärfva sig kännedom om landets språk.

Imellertid råkades de unga tu alla dagar, vid samma tid och på samma ställe, och kärleken, som, gud vare lof, förstår alla språk, började bemäktiga sig deras ömma och jungfruliga hjertan.

Än betraktade de hvarandra långa stunder under tystnad, endast afbruten af enstaka tunga suckar. Orsaken är lätt att fatta: de voro ju båda så olyckliga!

Än tröttnade de på den pinsamma tystnaden och uttryckte hvar och en på sitt modersmål sin själs tankar.

Digitized by Google

Han afmålade för henne i glödande färger sin kärlek och sökte med användande af de få tyska ord han kände göra begripligt för henne, hvilka oerhörda ansträngningar han gjorde, för att snart komma derhän att kunna göra sig förstådd.

Hon åter, som småningom började vänja sig vid hans sällsamma språk och åtbörder och dittills aldrig hörda ord, uttryckte så godt hon kunde, att hon fann sig hågad att besvara hans böjelse, så framt hans afsigter voro redbara, hvarjemte hon ytterligare bad honom kasta bort den löjliga hatten, som så föga passade för hans ansigte.

För att bättre göra sig förstådd, tecknade hon åt hufvudet, men han, som trodde hennes mening vara att han skulle betäcka detta, kom alla hennes illusioner att ramla genom att sätta på sig den afskyvärda hufvudbonaden.

Då mulnade flickans panna, hon afbröt samtalet, och de skildes, å ömse sidor alltjemt bekajade med samma eviga svårmod.

* * *

Två år hade förflutit.

Men trots den långa tiden och de talrika språklektionerna inskränkte sig lord Wakers hela tyska språkkunskap till uttrycken *ja, mein Herr, guten Tag, guten Nacht* och *die Suppe ist ganz famos,* och äfven dessa uttryck hade fastnat i hans minne endast derför, att värden med förkärlek upprepade dem.

Till ersättning hade han af brist på öfning slutligen i det närmaste glömt sitt eget modersmål, och den tidpunkten tycktes ej vara synnerligt långt aflägsen, då lord Waker alldeles skulle förlora förmågan att frambringa artikulerade ljud.

Digitized by Google

Också vore det synd att påstå, att den unge lorden var begåfvad med något större öfverflöd på snille.

Derimot gjorde han utomordentliga framsteg i kärlekens språk, så att han numera med blotta ögonkast och en eller annan armbågsknuff i sidan underhöll vänligt långa samtal med den unga Martha Spiegel.

Men ännu alltjemt var den ena så väl som den andra ett rof för samma dysterhet, samma tryckande svårmod.

Just då deras kärlekshandel befann sig på denna punkt, anlände till Bachthal den utmärkte och allmänt omtyckte doktor X — ni känner ju honom?

Huru! Har ni aldrig hört talas om den ryktbare och menniskoälskande doktor X? Fins det i hela verlden en enda menniska, som sväfvar i okunnighet om hans underbara kurer och storartade oegennytta?

Huru som helst — doktor X reste genom Tyrolen som ett budskap, sändt från himmelen, och helsa och välmåga följde honom öfverallt i spåren.

Bland annat kom han, som sagdt, äfven till Bachthal, och der fick han höra talas om de båda älskande, som voro så svårmodiga, så djupt olyckliga. Der fans ett fält för hans verksamhet!

Med raska steg gick han fram till de unga tu, som just befunno sig på sin vanliga mötesplats vid bäcken, och räckte dem hvar sin flaska med orden:

»Jag kommer för att göra er båda lyckliga. En matsked hvarannan timme!»

De unga tu följde receptet med den framgång, att de redan efter några få dagar kände sig fullkomligt lyckliga och kunde fira sitt bröllop med glans och ståt.

Ryktet påstår till och med, att lord Waker endast tre år derefter, sedan hans unga hustru skänkt honom en manlig arfvinge, kunde med själsfrid och samvetslugn

Digitized by Google

verkställa sitt sjelfmord. I ersättning efterlemnade han åt lady Waker en årsinkomst på 18,000 pund sterling.

Men, i den lidande mensklighetens namn, *hvem var doktor X?*

Epilog.

Se här ett utdrag ur den i staden H. i Förenta staterna utgifna kända och högt aktade medicinska tidskriften »The H. Medical Gazette»:

». . . Vi skola afsluta vår förteckning på de märkvärdiga kurer, som denne utomordentligt skicklige läkare utfört, med ett omnämnande af det lysande resultat, han i Bachthal (Norra Tyrolen) lyckades vinna vid behandlingen af lord Waker och en ung bondflicka, som sedan blef lordens lyckliga maka.

En enda flaska af hans extraordinära specificum var tillräcklig att befria den förre från 57 och den senare från 24 alnar bennikemask.

Den lycka, som så länge varit de båda unga förnekad, smålog från den stunden i dubbelt mått mot det älskande paret» etc. etc.

Med samma nummer af tidskriften följde till åtskilliga mera framstående läkare bland abonnenterna ett enskildt cirkulär af följande hufvudsakliga innehåll:

»Skulle ni önska, att i nästa nummer af vår tidskrift se er nämnas såsom den doktor X, hvars underbara kurer vi så utförligt beskrifvit, torde ni med snaraste till redaktionen insända anbud på den godtgörelse, ni i så fall är villig att lemna, och skola vi, i händelse ni stannar för högsta anbudet, genast underrätta er derom, så att ni oförtöfvadt kan tillsända oss beloppet.»

Digitized by Google

Varaktig föda.

— Hjerpe! Ja, man får väl en så'n der portion, som stryker med i en munsbit?

— Nej, alla, som skickat den tillbaka, ha sagt, att den ä' så seg, så den måtte komma att räcka länge.

Digitized by Google

Min arktiska expedition.

(Fri efterbildning.)

Femton somrar hölls den väna
under köldens lagar strängt.
Ja, hon var en lugn polarängd,
dit ej verldens öga trängt.

Efter slika regioner
jag en ständig åtrå har.
Väl är dagen kort — än se'n då?
Natten, den är lång och klar.

Hvilken eld- och purpurskiftning!
Hvilken stjernblick, djup och rik!
Hvilken rodnad öfver snöfält!
Hvilken nordisk romantik!

Digitized by Google

Brötes här ej isen, snöpligt
då om skönsta rön och kap
ginge miste ej blott jag — nej,
all erotisk vetenskap!

Fram jag trängde — i en trollverld
fann jag mig, ack, sjelf i glöd!
Hvilken stillhet i naturen,
som dock derför ej var död!

Dock jag nekar ej, att stundom
bröt hos mig en rysning lös,
när jag märkte, hur i dygdens
stränga frostluft allting frös.

Hennes mor jag skänkte nipper,
glitterguld och annat grant;
hennes far, den misstänksamme,
vann jag med en romersk slant.

Mot de andra tschutschker — hu då! —
mot hvar onkel, tant, kusin
var jag öfvermåttan artig,
hade jemt en vänlig min.

Som en svärm af vilda svanar
hväste en väninneflock;
portvaktsgubben hördes brumma
som en isbjörn på sitt block.

Skulle väl jag här förlisa,
utan lä och vinterhamn?

Digitized by Google

Nej, mig sist två gletscherarmar
slöto smältande i famn.

Hundra sneglande rivaler
kring mig fnöso af all makt,
men beständigt dock på afstånd
med en viss slags hvalfisktakt.

O, mitt mod vardt rikt belönadt!
Trots allt hinder, natt och köld,
fick jag klar nordostpassagen
mer galant än Nordenskiöld.

Klatsch.

Digitized by Google

En qvinna.

Vid frisk vigör, med glädtigt sinn'
hon blickar fram i tiden.
Och tankar smyga ut och in
i hjernans gömda iden.

Hvad tänker hon? Hvart syftar hon?
Hvad uppgift skall hon lösa?
Vill hon i egen, öm person
sitt guld åt nöden ösa?

Kanske derpå nu grubblar hon,
hur grundas skall det rike,
der qvinnan fyller sin mission
med att bli mannens like?

Digitized by Google

Kanske hon önskar träda fram,
der orättvisor trycka,
att proklamera lögnens skam,
men sannings ljus och lycka?

Åhnej — hur lätt i alla fall
de grusas, idealen! —
Hon tänker: hvad för klädning skall
jag ha i qväll på balen?

F. H.

Digitized by Google

När Pelle Mast åkte på kabinett.

En skepparehistoria, hopljugen af *Saxon*.

»Ja, är det inte det jag har sagt! Om folk visste, hur helvetes riskabelt det är te ro sig fram på landbacken, så skulle de bli sjömän, hvart enda lif. Går man ut, så har man en tegelpanna i flinten, innan man hinner blunda. Eller också är det något annat faenstyg. Hade jag inte det här djäfla benet, så . . .»

Pelle sparkade argt med det särdeles stadiga träbenet.

»Hvar har herrn hållit till, efter som han kommer släpande på det der viset?» frågade Pelle, återknytande samtalstråden.

»Å, jag körde omkull i går, kom under släden och skadade foten en smula.»

»Jo, jo. Det kunde ha blifvit farligt nog. Men om herrn hade varit med, när jag åkte på kabinett, så skulle herrn, djäklar i min talg, fått se på hvad det vill säga te ha faen i båten.»

Digitized by Google

»Ka . . . ka . . . Hur hette . . . hm . . . åkdonet?»

»Kabinett. Det var en tocken der gul en, som länsman har, fast mycket större, gick på skenor och drogs med hafreånga.»[1]

Jag skakades så af undertryckt skratt, att jag hade mycket svårt för att kunna räkna ut, att Pelle menade spårväg.

»Nå, hur var det då?»

»Jo, det var . . . låt mig se . . . jo, sextifem var det. Jag gick med »Kristina», ett förbannadt bra skrof för recksten, som var lastad med trä och distribuerad[2] på London. Vi sleto ondt som faen med lossningen, och när vi ändtligen fått »Kristina» flott, så skulle vi göra oss en glad dag.»

Den glada dagen syntes ha efterlemnat ett oangenämt minne, ty Pelle vände ut och in på ögonen, och det var inte goda tecken.

»Ser herrn, jag hade en kamrat, som hette Lars Hult, en präktig pojke för recksten, fast han nu lagt upp i kyrkogården der hemma. Han var en sådan der vildhjerna, som ville explodera[3] i allting. — Vi ska gå till en bordinghus[4] här bort i staden, sa' han. Jag gick med förstås.»

»Åkte ni inte dit på ka . . .»

»Nej, det var derifrån vi tog oss åtskilliga bottenskylare, så vi voro alt åtskilligt dragna bägge två, fast han stod på bena bättre än jag . . . Det gick väl an, men så for faen i honom, när ett sådant der kabinett rullade förbi. »Här ska vi opp», sa han och tog mig i armen. Vi kommo verkligen in, fast det såg farligt ut.»

»Nåja, då så . . .»

---

[1] D. v. s. hästar. [2] Destinerad. [3] Experimentera. [4] Värdshus.

Digitized by Google

»Ja, men, ser herrn, det var en qvinfolksmenniska derinne — inte ett lif mer — och Lars var till all olycka en så'n fruntimmerskarl.»

»Det här blir en liten treflig titta te[5]», sa' han tyst och knuffa' mig i sidan. »Nu ska' vi bära oss åt som silfveriserade[6] menniskor», sa' han. — I detsamma kom en karl med gullförgylda axelpoletter . . . .»

»En så pass sjangtill karl hade väl också regnparaply eller solparasoll?» frågade jag.

Det ironiska i min fråga gick Pelle förbi, och han fortsatte:

»Visst inte! Han tog upp pengar för åkningen, förstås. Och så vardt vi ensamma med qvinfolket. Hon var vacker som en af turkens obelisker[7] — »Hvad tänker fröken om den högre polikliniken?[8],» sa' Lars. Aldrig ord svarte hon. Då vände han sig till mig och sade, men så att hon skulle höra't, förstås: »titta på henne, du», sa' han. »Hennes ögon stråla som solen på pergamentet[9]. Alltid har jag tänkt mig en sådan planka, när jag med aningens ögon sett in i min framtids fata panorama[10] . . .» Han kunde lägga sina ord, han!»

»Men inte begriper hon svenska då», sa' jag. »Hon är väl en sån der ängländska» . . . Men jag hade knapt talt ut förr än hon kastade en tolfskillingsbläng på Lars och reste sig opp. — »Nu har du prata' bredvid mun, Lars», sa' jag. — »Kan märka det», svarte han. »Vi kniper, du Pelle», sa' han. — Och vi ut, som faen skulle ha varit efter oss, och i detsamma, som vi hoppade af, slängde en klocka till, och vagnen stannade. »Gno!» skrek Lars och satte af alt, hvad han orkade, för vi förstodo, att vi skulle få qvitto för hvad han hade pratat.»

---

[5] Tête à tête. [6] Civiliserade. [7] Odalisker. [8] Politiken. [9] Firmament. [10] Fata morgana.

Digitized by Google

»Nå, ni sprungo?»

»Ja, han, ja. Jag slog mig i däck som en våt svamp, och mig högg grisarne.»

»Aj, aj . . .»

»Ja, det må herrn säga. Nog skall en vara bra nödig, om en skall ge sig på ett sånt der djefvulskap . . . Jag fick den här skråman i benet, tretti riksdalers böter och så ovett af kapten. Tvi!»

Pelle spottade med en min af outsägligt förakt.

Digitized by Google

Poesi och prosa.

(En gammal historia.)

1.

En blåögd yngling stod en gräll
på lummig Mälarstrand
och blickade så öfversäll
utöfver sjö och land.
Hvad lifvet syntes honom skönt!
Hur härlig solens glans!
Hans ömma kärlek var belönt —
hon *lofvat blifva hans.*

Och plötsligt lätta elfvosteg
från ängen man förnam.
Och öfver frodig åkerteg
en flicka smög sig fram.

Digitized by Google

Med eldig min hon hviskade
den unge drömmarns namn. —
Ett glädjeskri! — Min älskade!

Hon låg uti hans famn.

Det var en fridfull aftonstund,
så lugnt på sjö, i skog.
Blott näktergal'n i löfrik lund
sitt kärleksqväde slog.
I fulla drag det unga par
då njöt af lyckan sin —
hans röst ljöd smekande och klar:
— *Min är du! evigt min!* —

Digitized by Google

2.

En qväll i enslig boning satt
en stackars äkta man.
Det skönjdes i hans öga, att
sitt lif han sorgligt fann.
Hans blick, som fordom brann så klar,
nu syntes slocknad re'n.
Hans panna djupa fåror bar
och hjessan — »månens» sken.

Mekaniskt sköt han då och då
på vaggan der i vrån;

Digitized by Google

och fyra andra plantor små,
de sprungo till och från.
»Far» måste veta råd för allt,
derom var ej tu tal;
ty »mor» ju hade så befalt —

hon var i qväll på bal.

Ack, ingen morgon såg han gry,
hans hopp var re'n förbi; —

Digitized by Google

derute hördes stormens gny
och ugglans hesa skri.
Af allt hans glada ungdomshopp
stod åter — en ruin.
En klagan genomfor hans kropp:
— **Ack! hvarför blef hon min?** —

Svante.

Digitized by Google

Madame du Parc och hennes kammarjungfru.

(Paris-interiör.)

Lolotte! Aldrig hör hon; Lolotte!

— Madame.

— Hvar är min hatt? Du ser ju, att jag ämnar mig ut.

— Här är han.

— Nå, än handskar och parasoll då? Allt ska' man påminna om. Men du är lik alla andra våp, som komma hit från provinsen. Du kommer aldrig att passa här i Paris.

— Åh jo, madame. Det ska' nog gå bra.

— Gå bra! Nej, det går inte alls. Sådant ligger i blodet, begriper du. Men nog härom. — Jag kommer ej hem förrn i afton.

Digitized by Google

— Godt, madame.

— Och om någon kommer och söker mig, medan jag är borta, så säger du, att jag är på landet.

— Ska' ske, madame.

Med dessa ord hastar Lolottes matmor ut.

Men knapt är hon borta, förrän en herre inträder. Det är en medelålders man, som bär glasögon, infattade i guldbågar.

— Är madame du Parc hemma? — frågar han, i det han med en viss Argus-blick mönstrar möblerna i rummet.

— Nej, min herre; hon är på landet.

— På landet! Och när kommer hon tillbaka?

— Det vet jag inte.

— Ni vet inte! Hvad vill det säga? (Afsides.) En liten charmant varelse! (Högt.) Petite mignonne, du behöfver inte vara rädd för mig; jag är husvärden på stället.

— Mycket möjligt, min herre.

— Hur länge har du varit i tjenst hos madame?

— Sedan i går:

— Inte längre. (Afsides.) Se bara, hur blygsamt hon slår ner ögonen! (Högt.) Nå väl, din matmor är skyldig mig tre qvartals hyra. Vet du, hvad ett qvartal är?

— Åh ja, något så när.

— Något så när! (Afsides.) Hvilken skälmsk grop, hon har i hakan! (Högt.) Allt, som fins här i rummet, är utmätt för min räkning. Du vet kanske inte, hvad en utmätning är?

— Nej, min herre.

— Lyckligt för dig det! Din matmor vet det så mycket bättre. Och i morgon ska' hela tutten säljas och madame bort.

Digitized by Google

— Herre Gud, hvad säger ni! Hvart skall jag stackare då ta' vägen?

— Hvarifrån är du?

— Från Picardie, min herre.

— Från Picardie! Också min födelsebygd! (Afsides.) Hvilka tänder hon har! (Högt.) Och du har ingen anhörig här i Paris?

— Nej, min herre!

— Hur gammal är du?

— Nitton år.

— Vet du, hvarför jag nu kommit hit?

— Nej, min herre.

— Jo, för att med egna ögon förvissa mig, att madame inte förskingrat något. — Det var ett vackert toalettskåp, det der. Vill du öppna det, mitt barn! Se bara, hvad med hattar! Och hvilken vacker schal sedan! Sätt på dig den, min vän! Så der ja. Vänd dig om och se dig i spegeln! Den klär dig ju förträffligt.

— Men, min herre . . .

— Jag tror, du fortfarande är rädd för mig?

— Nej; hur då?

— Hör på, mitt barn. Säg mig en sak: tänker du hela ditt lif vara kammarjungfru?

— Det beror på . . .

— Det beror på dig sjelf. Har du förtroende till mig?

— Jag känner er inte, min herre, men ni ser ut att . . .

— Godt. Vill du bli vice värdinna här i huset?

— Huru, min herre?

— Det är mitt fullaste allvar. Ja eller nej? I sådant fall är allt, som du ser här i rummet, från och med denna stund ditt.

— Mitt!

Digitized by Google

— Ja, ditt. Och nu farväl så länge!

Härefter räckte han Lolotte handen och gick.

Ett par timmar senare återkommer madame. »Ingen enda bekant hemma! Inte en sou!» — mumlar hon.

— Har någon varit här?

— Ja, madame.

— Hvem då?

— Husvärden.

— Husvärden! Den gamla, snåla åsnan! Honom bryr jag mig visst om!

Ursinnig kastar madame härpå af sig hatten och slänger den in i toalettskåpet med så våldsam fart, att spegelglaset skallrar.

— Jag får be madame vara god och inte göra illa möblerna. De äro mina.

— Är du galen? Dina!

— Ja, jag har nyss fått dem. — Men för att madame inte skall bli på bar backe, får hon stanna qvar — tills vidare — och öfvertaga min tjenst.

— Landtossa!

— Jo, så står det till. Hade jag inte rätt, då jag sa', att det nog skulle gå bra för mig här i Paris?

Kalle.

Digitized by Google

Blaserad.

— Och du har inte ett ord, onkel, till beklagande öfver alla dessa qvinnor, som föllo omkull den förfärliga olycksqvällen utanför »Grand»!

— Kära du, jag har i mitt lif hört talas så mycket om »fallna qvinnor», så att jag är led åt dem!

Digitized by Google

Kärleken och uniformen

eller

Minas bryderi.*

Pelle blyg i mörkbrun frack
friade till Mina,
men fick genast korgen — ack,
hvilken satans pina!

I sin sorg han värfning tog
och fick plym på toppen;
gult och rödt och glitter nog
hängdes omkring kroppen.

---

* Denna sång tillegnade förf. en ännu lefvande qvinlig slägting. Nisse har erhållit en afskrift af originalet. *Andreas Möller* uppsatte, som bekant, tillsammans med Lars Johan Hierta, Aftonbladet. *Red.*

Digitized by Google

Utstyrd så som militär
han sin Mina möter.
»Ack,» hon utbrast dödligt kär,
»hvad du nu är söter!

Nu jag gerna ger åt dig
bägge mina händer:
mannens värde är för mig
blott i gula ränder.

Brokig man, så mår jag väl!
Brokig, brokig, brokig!
Vore än hans arma själ
tokig, tokig, tokig!

Pelle, kom! Förlofningen
nu vi skyndsamt fira.
Endast du, förgylda vän,
skall min brudkrans vira.» —

Pelle syns förlägen bli,
står en stund och tiger.
Ändtligt tar han sitt parti: —
»än jag mig ej viger»,

svarar han; — »så hastigt kom
kärleken, min sköna,
att den hastigt vänder om,
fruktar jag få röna.

Af din känslas ystra flägt
jag försigtigt lärde,

Digitized by Google

att du älskar älskarns drägt,
ej hans men'skovärde.

Detta prål, som du så säll
glittra ser mot solen, —
all den strunten hvarje qväll
lägger jag på stolen.

Då *jag mister med min rock*
hela kärleksskatten!
Nej, jag tar en fru, som ock
älskar mig om natten!» —

Andreas Möller.

Digitized by Google

Hur man "håller sig oppe".

— Nu sk'a vi agera »plåtslagare», så sätta vi oss i respekt hos polisen.

Digitized by Google

Också en tentamen.

(Upsala-silhouette.)

Om den för sin originalitet kände doktor X, hvilken numera räknas till minnen från gamla Upsalatiden och hvilken efter mångårig sträfvan i Bacchi och vetenskapens tjenst slutligen tog sin licentiatsexamen, vill jag berätta följande tentamenshistoria.

X, gammal och inbiten öfverliggare, såg generation efter generation vandra all verldens väg och stod ensam qvar som veteran i de ungas led. Ungdomen såg han helst öfver axeln, ty han kände sig ej danad till barnläkare; de s. k. brackorna började han finna mindre obehagliga, sedan han vant sig vid dem och den njutning, de gåfvo honom i de »likkistor», d. v. s. genomstarka svarta toddar, som på hans ordination reqvirerades i och för pulsfreqvensens höjande; gamla kamrater sutto som före-

Digitized by Google

läsare på de föreläsningar, han helst undvek att bevista — och när han så i förargelsen öfver tidens brådska beslutade ge ungdomen på båten, så måste han tentera för en f. d. kamrat, hvilken tjenstgjorde i st. f. professorn. Tentatorn kunna vi kalla Y. och sjelfva tentamensämnet gör ju mindre till saken.

Tentamensdagen randades, och X gick vid middagstiden obekymrad och lugn fram och tillbaka i sitt rum, smuttande på en kall grogg, hvilken dryck han med förkärlek omfattade såsom ett lent och välsmakande preservativ mot morgontuppar och kardialgi. Dessemellan öppnade han lösrutan, icke så mycket för att supa syrgas som för att med vibrerande hand utså smulor af sockerskorpor till gråsparfvarne, hans skyddslingar, ty han var djurvän. En vanlig tentand brukar i mer eller mindre mån oroas af tentamensfeber, men hos X kunde icke upptäckas spår af denna olägenhet. »Åh, fy fan!» brukade han säga med sin egna nasalton, en så ridikyl feber kan jag inte fatta, så länge »juggen» (ett smeknamn på groggen) existerar.»

Snart hördes en knackning på dörren, och in rusade en nyfiken yngre kamrat under utropet:

— Goddag! Nå, hur »lax» det?

— »Lax», — svarade X, — ett simpelt uttryck!

— Jaså; nå, blef du knorfvad då?

— Vete hin, hvar ni parflar får era bångmål ifrån!

— Jaså, blef du kuggad då?

Ett långdraget *nej* blef svaret.

— Nå, gratulor, gratulor!

— Prata ingen smörja, utan försök att vara lugn. Vill du ha dig en konjak, så står »juggen» vid kommoden.

— Nå, hvad gnodde han på?

Digitized by Google

— Tig och drick! Jag är så trött vid att tala vid menniskor.

— Gick han något in på de nya teorierna?

— Hvilken han?

— Y, vet jag, som du kamperat med i morse.

— Jaså, den glade gossen . . . honom träffar jag i e. m., då vi ha lite otaldt med hvarandra . . . men det vill jag väl tro inte blir något långvarigt samtal, — så vida han icke efteråt har något att fresta med.

— Det är väl första gången, han tenterar på en eftermiddag, han, som har till valspråk, att morgonstund har guld i mun.

— Slidder, sladder . . . Jag vill minnas, att när jag helsa' på honom i lördags, han prata' om fastande magar och något i den stilen . . . men då sa' jag min käre Y rent ut, att med all aktning för hans så kallade kunskaper, han här vid lag var en stympare på det invärtes området . . . Skål!

— Nå, du har väl ditt vademecum på dina fem fingrar?

— Du jollrar som ett barn.

— Ja, men här om dagen kuggade han L., som ändå var ganska styf . . . bara för att . . .

— Hobbel, bobbel . . . det var L. det, men inte jag . . . Är det så, att han är road att dra fingerkrok med en gammal kamrat och vän . . . för vänner ska vi väl ändå vara i eftermiddag . . . så kan han ju försöka . . . den saken reder sig nog . . . Men för resten är jag så föga intresserad af hela ditt samtal, att jag hellre går på Gillet och äter middag . . . der kan du orera bäst du vill . . . Schåll!

Toaletten var snart undanstökad, och förvånad frågade honom kamraten:

Digitized by Google

— Skall du inte ha frack och hvit halsduk?

Med ett mer än vanligt föraktfullt tonfall svarade X:

— När fan har du nånsin sett, att man går sjelfbjuden bort i frack och hvit halsduk?!

* * *

Klockan $^1/_2$ 5 e. m. återfinna vi X, som efter en bastant middag med kaffe »ave avec» traskar upp för tredje trappan till adjunkten Y:s bostad vid en af Ågatorna. Han bär en näsduk i den venstra handen och följer med höger hand ledstången. Hans uppsyn är omild, nästan bitvargartad, och pustande småsvärjer han öfver akademiska formaliteter.

Sedan han ringt på och flickan öppnat, frågar han helt ogeneradt:

— Är Y hemma?

— Ja, — svarar flickan, — men jag tror inte, att adjunkten tar imot, ty han har sedan kl. 4 väntat på en herre, som skall tentera för honom . . . .

X:s anlete ljusnade, han log ett öfverlägset löje, kliade flickan under hakan och sade skämtsamt:

— Lilla slarfvan, det heter icke tentera . . . snarare räsonera . . . Gå hon in och helsa, att X är klar till aktion.

Strax derefter började tentamen, som iscensättes sålunda:

X. God dag, min bäste bror . . . hur känner du dig i kroppen, för att tala lite fysiologi?

Y. (med klockan i hand). Jo, tack . . . men . . . .

X. Jaså, det är ett litet men med . . . det kommer väl af de der förb. vestvindarne, som, om jag minnes rätt, äro katarraliska . . .

Digitized by Google

Y. Nej, bevars . . . men . . .

X. Menar du de nordliga, de der inflammationskurrarne?

Y. Nej, nej . . . men . . .

X. Ja, sannerligen jag då vet, hvad bror menar . . .

Y. Ja . . . det kan vara detsamma . . . vill du inte vara god och sitta ner. *(Anvisar plats).*

X. Heder och tack . . . inte så brådt. *(Granskar familjeporträtten.)* Är det farsgubben sjelf, den der . . . och gumman med, kan jag förstå . . . inte illa . . . fastän gubbens högra näsvinge är lite misslyckad och gummans yttre ögonvinklar inte passa i stycket . . . men det betyder nu minus . . . Hvem är artisten?

Y. *(otålig).* En konstnär och vän till familjen.

X. Nå, då tiger jag och bockar mig. *(Ser på en annan vägg, prydd med jagtredskap)* . . . Jag tror, ta mig necken, att bror är jägare också . . .

Y. Ja, ja . . . men . . .

X. Jaa . . . det är ingen dålig sport . . . med den kan man få aptit till frukosten t. o. m. utan grimaser . . . Jag är sjelf ingen jägare ex professo. Det enda villebråd jag fält var en katt vid Borgsbrunna, när jag var på dekis . . . och den tog jag för en kanin . . . det var synd om kräket . . . men jag skrattar alltid åt äfventyret vid tanken på gubben Liljeborgs utseende, när han i Upsalatidningen fick erfara en filares förlåtliga misstag på rofdjur och gnagare . . .

Y. *(halft nervös).* Ja, men, bror X., vi ha ju egentligen allvarligare saker att tala om . . .

X. Menar du, att jag är trivial . . . vi äro ju gamla bekanta . . . För resten bor du skapligt nog, fastän trapporna inte äro lämpade för mitt hjerta . . . Hvad är, oss emellan sagdt, hyran på härligheten?

Digitized by Google

Y. (halft förtviflad). Den står på kontraktet och angår dig inte . . . Men låt oss nu . . .

X. Hvad sa' du . . . angår den mig inte? . . . Du har rätt . . . men praktiken får väl hjelpa upp affärerna . . . eller hur? . . . Hvad kan du ungefär tjena på den?

Y. (helt nervös). Men, för satan, du är ju inte hitkommen för att pumpa mig på mina enskilda angelägenheter . . . du är ju här för att . . .

X. (afbrytande). Säg inte det, bror . . . när man som jag står med venstra foten i akademien och högra i praktiska lifvet, pejlar man vänner och kolleger . . . alltid riktar man då sin verldsåskådning, som jag nu gör . . . ty jag ger mig då sjelfva Lindblad på, att debet och kredit äro för dig intermittenta pulsar . . .

Y. (helt förtviflad). Nej, X, nu kan det vara nog med kallprat, och låt oss börja tentamen . . .

X. (förvånad). Är du ond på mig?

Y. Nej, bevars . . . men du har ett eget sätt att fatta situationen . . .

X. Situationen? Hvad fåglarne nu? Den är väl klar för oss bägge, vill jag hoppas.

Y. Nå, få vi då en gång börja . . . kan du säga mig . . .

X. (afbrytande). Hör du, Y, vi ska' komma öfverens om en sak först . . .

Y. Hvad i herrans namn är det nu då?

X. (allvarligt). Jo, vi låta bli att gräla.

Y. (förvånad). Gräla???

X. (öfvertygande). Ja, ser du, min gubbe lilla . . . i en sådan empirisk vetenskap, som vi bägge odla, kunna meningar och åsigter vara delade, och, ta mig fan, det tjenar något till att bråka! . . . utan respekt för hvarandras åsigter, om de ock möjligen stöta oss för hufvudet

Digitized by Google

... *Concordia res parvæ* etc. Jag behöfvor ej säga dig mer ... Och elda på nu ... banan är klar ... låt gå!

Huruvida Y kunde hålla allvarlig kontenans med en sådan orubblig Konjanderstyp, förmäler icke historien. Men faktum är, att X bestod pröfningen, och när han senare på qvällen i sällskap med den spottande biblioteksamanuensen tärde sina konjakslemonader och bedt Lotta beundra hans lillfinger, som ej var skapadt för vanliga »bondoxar», förklarade saligt han, att icke blott kunskaper, utan äfven ålder berättigade honom till dagens triumf, och tackade vår Herre för, att han blef visare dag för dag.

Max.

Digitized by Google

Äkta sällhet.

— Har du varit och länsat buteljen?
— Det behöfver jag inte skrifva dig på näsan om.
— Nej, gubevars! . . . Du skrifver det på *din egen* näsa.

Digitized by Google

Bläcket.

Vår store Luther på Wartburg satt,
studerande både dag och natt,
skref skarpt mot messa och öronbikt,
mot klosterlöften och annat slikt.

Han förts till borgen att der i ro
tillsammans med sina böcker bó,
att ostörd af den bullrande verld
här smida andliga spjut och svärd.

Men Satan, fullflätad i all list,
uppsnokat fader Martin till sist,
och slank, gömd under en flugas skinn,
finurligt till reformatorn in.

Digitized by Google

Den lärde grundade ifrigt på
en grekisk mening att rätt förstå,
när just som tolkningen uppgick klar,
en flugas surr genom rummet far.

Strax texten åter blef svår och skum.
Alltefter flugan stämmer sitt »summ»
vår Luthers hjerna blir mera tom
på språkkunskaper och kristendom.

Slikt gjorde Luther i anden vred.
»Här», röt han, »spelar Djefvulen med!»
Hans blickar ströfvade rummet kring,
men utom flugan sågs ingenting.

Likväl vet Luther, hvad klockan är:
fast Hin förklädt sig med stort besvär,
signalementet han kände väl,
han såg i flugan Djefvulens själ.

Och slungar genast sitt horn med bläck
i väggen, så att det vardt en fläck,
försvunnen flugan i blinken var,
men tvärt blef grundtexten åter klar.

Väl mången rättrogen lutheran
nu vågar tvifla, att det var Fan,
som Luther hyfvat sitt bläckhorn på
i Wartburgs ensliga kammarvrå.

Men den, som tänker på saken rätt,
legendens innebörd fattar lätt —

Digitized by Google

ni sett och se den i hvarje stund
bland folken göra sin stora rund.

Ty vet, för bläcket allt mörker skyr,
för bläckets angrepp det onda flyr,
blott man med allvar och mod och kraft
det slungar käckt ifrån pennans skaft.

Dess svärta verkar som »Varde ljus!»,
dess rader störta allt vrångt i grus
och mera skarpt verkar nu dess lut,
än då det fockade Satan ut.

Chicot.

Digitized by Google

Dager och skugga

eller

Artisten Paletts förhoppningar till konstutställningen.

Palett har fått en idé.

Digitized by Google

I tidningen »Talgljuset» läses: »Palett håller på med en större historisk tafla: »Lukulli fest», som kommer att väcka stort uppseende.

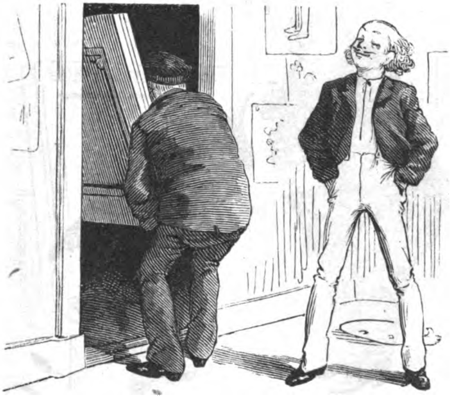

Storverket är på väg. Hr P. ser Nordstjernan i perspektiv.

Digitized by Google

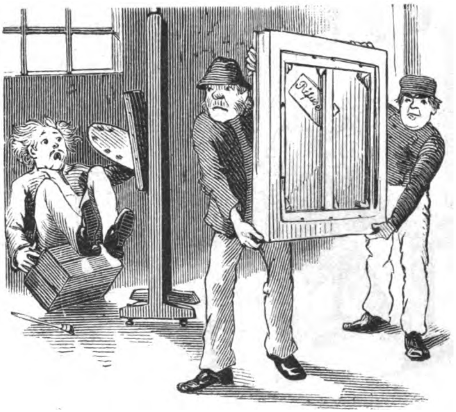

Taflan refuserad. Förtviflan!

En källarmästare bjuder 500 kronor, som antagas

Digitized by Google

Palett upptäcker till sin förskräckelse, att han till sist ändå fått sin tafla exponerad.

Digitized by Google

När jag vill dö.

Förrn allt jag pröfvat har i lifvet,
förrn allt jag smakat i min' da'r,
hur måttligt eller öfverdrifvet,
hur ljufligt eller svårt det var;
ja, förrn jag jublat, förrn jag gråtit,
beprisats, skymfats och förlåtit,
jag vill ej dö.

Man talat om och skönt beskrifvit,
hur himmelskt säll den yngling är,
som åt en älskad mö har gifvit
det offer kärleken begär.
Jag vet om intet. Men förr'n Berta
jag tryckt intill mitt varma hjerta,
jag vill ej dö.

Digitized by Google

Vår lycka varar ej beständigt:
man sagt, att falskhet finnes till.
Servera en portion behändigt,
ty äfven den jag smaka vill!
Hvad gör det väl, om hjertat svider:
förr'n jag har känt hur menskan lider,
jag vill ej dö.

Se, herr magnaten, hur han pöser,
med sinne hårdt och hand så kall!
Stor sak, om andras guld han öser,
han mäktig är i alla fall.
Förr'n äfven jag fått guldstoft ösa,
och, likt en Crœsus, kunnat slösa,
jag vill ej dö.

Väl har han ingenting att äta
den arme, som vid dörren står;
så god aptit, det bör du veta,
hans rika bror dock aldrig får.
Men kan på grusbädd mjukt man ligga?
Försök! Nå, se'n jag nödgats tigga,
då vill jag dö.

Han stigit högt på ärans trappa
den man, som tusen lyssna till.
Hör, bravorop! Hör, händer klappa!
Se, folket honom bära vill.
Hans namn far vida kring på jorden . . .
Ack, förr'n ock jag är ryktbar vorden,
jag vill ej dö.

Digitized by Google

Dock, framgång är en praktfull bubbla,
som afundsjukan lätt förstör.
Man rusar framåt, råkar snubbla, —
strax ondskan hånar en derför.
Man reser sig, ser lugnt tillbaka . . .
Ja, se'n jag allt det der fått smaka,
då vill jag dö.

J. L

Digitized by Google

Svensk historia.

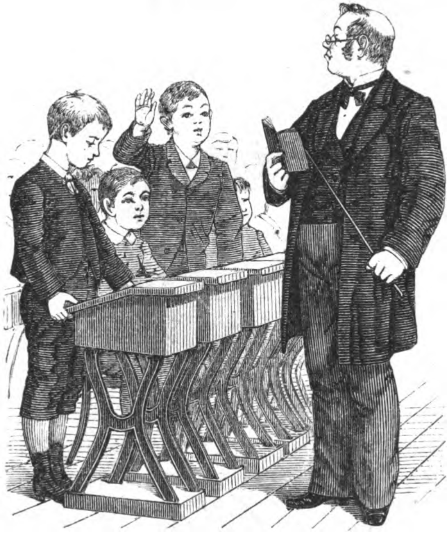

— Nu kan jag läsa upp om Karl XII, herr magister.

— Nå, låt höra.

— Karl XII var tapper, men envis. Rådet ville göra honom föreställningar, men han träffades sällan hemma.

— Jaså; hvar träffades han då?

— I Fredrikshall.

— Af hvem?

— Af en kula.

Digitized by Google

Araben Holm.*

Ett original från seklets förra hälft.

Af

Förf. till »Förbiskymtande skuggor».

I början af 1830-talet såg man i Lund dagligen en liten beställsam man springa kring från det ena studentrummet till det andra. Då timmen slog fullt — erinrade sedermera en författare i Skånska Korrespondenten — »sattes han alltid i rörelse, liksom af en elektrisk stöt,

* Nedanstående porträtt af Holm är hemtadt från K. Bibliotekets samlingar.

Digitized by Google

och med en eller flere böcker under armen ilade han åstad för att egna sin undervisning i språken åt de på ett annat studentrum samlade collegianterne».

Så gick den ena timmen efter den andra, under det den ena 12-skillingen lades till den andra. Insvept i sin snäfva kappa, om aftnarna försedd med en liten s. k. »tjuflykta», trotsade han mörker, storm och oväder för att gå studenterne till handa med sin undervisning. Ej sällan måste han kämpa mot väder och vind de tre qvarten af timmen för att den fjerde hinna fram till bestämd ort; han brukade då beklaga sig öfver att »Æolus, men icke han sjelf denna gång satt p för lektionen». I en liten grå kappa och mössa med dinglande skärm eller — när det skulle vara schangtilt — i blå bonjour med ståndkrage efter militäriskt snitt och med hög »storm» på hufvudet igenkändes alltid mannen.

Hans namn var *Anders Gustaf Holm,* men han kallades alltid för: *Araben Holm.*

Hans ögon voro lifliga — yttrar den nämde iakttagaren — och han smackade jemt med läpparna. Han talade då singalesiska — hette det — eller var sysselsatt med öfning i sanskrit. När Bacchus vinkade, kom Araben gerna till pokalen, och om han då någon gång, på anmodan att tala t. ex. italienska, hopblandade syriska, arabiska och grekiska med engelska och ryska, kom detta icke deraf att han var pirum, utan han kom då att — som han sjelf sade — tala »koptiska» — och »koptiska» talade han gerna. Vid 50 års ålder satt han ännu uppe de flesta nätter — då han nämligen icke »talade koptiska» — sysselsatt med språkstudier eller rättare glosstudier. En bekant kom oförmodadt en gång öfver honom under renskrifningen af ett finskt lexikon, som då redan upptog 2 ris papper. Ett arabiskt lexikon af hans hand finnes

Digitized by Google

ännu i Lund. Hans arbetsförmåga och flit voro ovanliga likasom hans hushållning. Den man, som kunde påräkna att dagens 11 timmar betalades med 12 skilling pr timme, lefde mången dag utan mat och bebodde ett rum, som på två år städades blott en enda gång. Ekonómien hade han aldrig lagt sig på och det mesta han förtjenade stannade i Gleerupska bokhandeln.

Innehållet af en grammatikalisk afhandling *en* gång genomläst gick aldrig ur hans minne, hvarför boken genast afyttrades, om köpare fans. Penningen älskade han icke; men i ett fall önskade han sig vara millionär. Man sökte nämligen en gång vända hans uppmärksamhet på att han borde spara för att få en oberoende ställning på ålderdomen. »Araben» svarade, att han sjelf behöfde så litet; att Guds godhet räckte nog för honom sjelf; men som han tänkte på det allmänna bästa, önskade han sig dock några millioner riksdaler för att gagna den studerande ungdomen. Tillfrågad om sättet, hvarpå han i så fall ville realisera sin välmenande plan, yttrade han:

»Jo, ser du, min bror, då skulle jag deponera pengarna i Hamburger bank, vigilera mig på kredit ett par nya stöflar och kläder, inköpa alla af studenterne utgifna reverser och derpå sammankalla Lunds borgerskap, till hvilket jag från burskapet å rådhuset skulle hålla följande tal: »Jag, Anders Gustaf Holm, tillspörjer eder, Lunds brackor, hvad I viljen hafva för eder stad, ty jag ämnar köpa och betala den kontant.» Säkert skulle brackorna, vid anvisning på Hamburger bank, låta mig bli egare af staden. Jag skulle då, sedan alla studenter fått respengar och begifvit sig af, tvärt tända eld på hela sta'n och i grund ödelägga eländet, utom domkyrkan, som skulle stå på »fäladan» såsom ett monument, hvilket ej bör hafva krogar eller fängelser eller procentarekontor i sin närhet.»

Digitized by Google

Detta var Arabens älsklingsplan; den, ej staden Lund, gick naturligtvis upp i rök.

Under sin vistelse i Lund åtnjöt han ofta — enligt uppgift af k. bibliotekarien H. Wieselgren — gästfrihet hos d. v. prosten J. Pettersson i Kerrstorp.

Mannen var troligen det största språkgeni, vårt land haft i detta århundrade: han lär ha kunnat bortåt 40 språk. Hans älsklingsspråk var imellertid arabiskan, förutom, förstås, »koptiskan».

Arabens borgerliga namn var *Anders Gustaf Holm.* Han var född i Vanås, Blekinge, 1785. Fadern var inspektor. Unge H. lär först haft en kontorsplats. Student i Lund blef han 1797 och disputerade der 1808 »pro exercitio» (»Aphorismi») under presidium af d. v. docenten i grekiskan, sedermera kyrkoherden i Qvisttofta David Munck af Rosenschöld, sedermera, i sitt slag, ett lika stort och lika riksbekant original som disputanden. Denna disputation var på latin. Den »pro gradu» (1811 under den berömde orientalisten professor Mathias Norbergs presidium) var på latin och syriska. Dess titel var: »Stellæ, Nazaræorum Æones ex sacro Gentis codice. Part. II». Att förstå syriska är ej allom gifvet, och författaren till denna lilla uppsats bekänner sin kompletta oförmåga att ens känna bokstäfverna, men af latinet i denna disputation tyckes det som om den samma inspirerats af den af Norberg ungefär samtidigt från syriskan öfversatta märkvärdiga »Codex Nazaræus»*, den s. k. Adamsboken, hvarur det påstås, att Stagnelius hemtat de i hans skaldskap förekommande teosofiska idéerna. Äfven i »Stellæ, Nazaræ-

---

* Religionsurkunden för en ännu i trakten söder om Bagdad och i Kusistan befintlig, från 11:te och 12.te århundradena härstammande sekt inom muhamedanismen.

Digitized by Google

orum Æones» presentera sig Anima och Demiurgen och Pleroma och de andra manikeiska notabiliteterna.

Till filosofie magister promoverades han 1814. Bland hans promotionskamrater finner man flere, som sedan fått sig ett namn i vår kulturhistoria: N. J. Sommelius, J. P. och C. Landtmansson, Elias Fries, C. G. Brunius, J. G. Liljegren, Magnus Rodhe, Jakob Ekelund, den ännu lefvande Achatius Kahl m. fl.

År 1811 hade han låtit prestviga sig och var från 1817 till 1819 huspredikant i den bekante krigaren och diplomaten fältmarskalken v. Stedingks hus, hvarefter han en tid var anstäld i samma egenskap samt som informator hos öfverkammarherren frih. Karl Diedric Hamilton å Boo. Bland hans disciplar å sist nämda ställe var sedermera teater- samt generalpostdirektören Hugo Hamilton.

Under denna tid tog han i Strengnäs pastoralexamen med betyget laudatur, och han stod nu på sin lefnads ljusa höjder, hvarifrån dock inom få år hans opraktiskhet och hans började cynism, kanske i förening med en stigande begärelse för »koptiska studier», drefvo honom ned i de materiela bekymrens däld.

Imellertid tjenstgjorde han någon tid, efter det han lemnat sina befattningar i de ofvan nämda högadliga husen, såsom prest på landsbygden. Men denna befattning behagade honom icke. En regnig och ruskig söndag sade han till sina till kyrkan anlända församlingsboar: »jag tycker just, att ni hellre kunde sitta hemma och läsa än fara som stollar långa vägar öfver berg och backar hit!» Sådana uttryck och dylikt till var, naturligt nog, icke egnadt att ingifva bönderne synnerlig respekt för sin själasörjare, och det berättas, att vid en kollekt åt honom man »offrat» åtskilliga osnygga föremål invecklade i papper. Ganska cynisk var nog Holm, men så stor vanvördnad kunde han

Digitized by Google

dock icke tåla, hvadan han lemnade den praktiska sidan af presterlig befattning och begaf sig till Lund, der han på sätt, som ofvan omtalats, verkade såsom språklärare. Som sådan lär han under sin bästa tid varit utmärkt, och det berättas, att ingen af hans samtida hade finare sinne för de många språkens egendomligheter än han.

I Lund vistades han ända in på 1840-talet. Då begaf han sig till Göteborg. Från hans resa dit har man följande lilla karaktäristiska anekdot. Han färdades med diligensen mellan Helsingborg och Göteborg. Vädret var svårt, och som Holm ej haft råd att taga någon annan plats än den på kuskbocken, frös han mycket. Inuti diligensen satt en resande ryss, nästan begrafven i pelsverk. Vid skjutsombytena kom han i samtal med ryssen. Denne, förvånad öfver att å de skånska och halländska gästgifvaregårdarna finna en person, som talade så korrekt hans modersmål, kom i lifligt samspråk med »Araben» och bad honom till sist säga något rigtigt qvickt och roligt på ryska.

— Skulle jag säga något — genmälde Holm — blefve det så här: »om jag vore ryss och ni vore Holm, så skulle jag säga till Holm: du fryser och far illa, bror Holm; jag har flere pelsar än jag behöfver; se här, tag en!»

Den godhjertade ryssen lät icke säga sig detta två gånger, och »Araben» slapp att frysa det återstående af vägen.

I Göteborg vistades han i flere år, uppehållande sig som språklärare. Ännu finnas många personer der, hvilka lifligt erinra sig den kostlige mannen och hans sju-kragade kapprock. Under vistelsen i Göteborg gjorde han en gång en utflygt till Borås, för att äfven der gifva språklektioner. Men detta misslyckades. »Det fans bara en

Digitized by Google

enda i Borås, som hade guttural-ljud», klagade sedermera Araben.

Till Stockholm kom han i slutet af 1840-talet. Här blef han snart ett gatans original, känd af hög och låg. Bland de löjligheter, personer från den tiden veta berätta om Araben Holm, är hans sätt att indela menniskor i två klasser: de, som hade pengar och fingo i fred och ro »studera koptiska», samt de, som icke hade några och ej i fred fingo bedrifva dessa »studier». Dessa två afdelningar hade två underafdelningar, hvilkas benämningar vi, äfven i vår »realistiska» tid, ej anse oss kunna återgifva.

År 1849 var det så illa ställdt för den stackars Araben, att tre af hans vänner — professor Eneberg vid Teknologiska institutet, notarien Axelsson och med. d:r Grähs — utfärdade en uppmaning till allmänheten att bistå honom med en summa stor nog att betäcka hans inlösning på fribröd å Danviken. I ett af de uttalanden, hvarmed tidningspressen understödde denna uppmaning, hette det bland annat: »— — — Om något är egnadt att väcka deltagande, så är det säkert fenomenet af en sådan flit, sådana naturförmögenheter, väl icke förspilda, ty nytta har dock denne man otvifvelaktigt gjort, men brutna genom bristen på jemnvigt. Det är icke egentligen genom dryckenskap han blifvit förfallen, ty han dricker endast i godt lag, af barnslighet. Hans vetande, ehuru det nu synes förvirradt, är likväl icke så, och det var med ett rörande vemod han erfor, att man ämnar göra sammanskott för att inköpa honom på Danviken. »Gif mig blott arbete», sade han, »så skall jag ännu göra nytta.» Vi tro honom verkligen äfven i stånd dertill. I alla fall bör man använda de belopp, deltagandet samlar, icke till att plåga honom, och att t. ex. beröfva honom friheten, vore att döda honom. Såsom en lärd man bör han vara

Digitized by Google

fritagen från ett näsvist gyckel och såsom menniska från en o b a r m h e r t i g välgörenhet».

Sammanskottet ledde till önskadt resultat: Araben fick ett, om ock torftigt, uppehälle å Danviken, och äfven arbete, som han önskade, erhöll han. Han öfversatte nämligen 1849 William Howitts »Prestlistens historia».* På 1820-talet hade han utgifvit en annan öfversättning: »Konsten att blifva en god Predikstolstalare» samt 1844 (från Ekbohrns tryckeri i Göteborg) en öfversättning af Saals »Döden». I Kongl. bibliotekets manuskriptsamling finnas två af honom uppgjorda ordböcker, en persisk-svensk och en spansk-svensk; den förra har den fattige Araben sjelf skänkt till biblioteket.

Kort tid efter det Araben hamnat å Danviken, fick man i Göteborg se honom gå igen — på scenen. Den 18 Maj 1849 uppfördes nämligen å Göteborgs teater (den s. k. Segerlindska) af Hesslerska sällskapet: »Magister Ageholm eller Fragmenterne. Tragi-komedi i 3 akter med kupletter. Svenskt original af Arthur Ejserman». Författaren, en ung student, bördig från Göteborg, spelade sjelf hufvudrollen, och Handelstidningen yttrade om stycket:

»Åtskilliga af den bekante Araben Holms lefnadsöden framställas. Pjesen gafs för fullt hus, och de, som sett den gamle Araben, påstå, att hr Ejserman härmade honom ända till illusion. Hvad sjelfva pjesen beträffar, så är den egentligen ingen pjes, enär den saknar både intrig och sådana kombinationer, som förmå att stegra intresset. Den är helt enkelt hvad den utgifver sig vara, fragmenter, men som dock innehålla åtskilliga humoristiska, om författareanlag vittnande partier.»

---

* Enligt uppgift för förf:n af hr Claës Lundin, som har densamma af Araben sjelf.

Digitized by Google

Af en ett par dagar derefter till samma tidning *insänd* längre recension (undertecknad G) af »Magister Ageholm» synes, att första akten spelats i Lund, andra i Göteborg och tredje i Stockholm samt att intrigen — rörande sig om Arabens giftermålsfunderingar, n. b. med en flicka med pengar — varit ganska klen. Sista akten slutade, helt historiskt, med Arabens inlösning å Danviken.

Stycket gafs endast två gånger och blef otryckt. Detsamma har imellertid haft det egendomliga ödet att bli omtaladt i ett af verldsliteraturens mera bekanta arbeten. I »Mit Lifs Eventyr» skrifver H. C. Andersen från ett besök i Göteborg 1849:

»Theatret var ikke ganske gaaet frem, og det originale Stykke man gav var hæsligt — raat vil jeg hellere kalde det —. Hovedrollen deri, sagde man, udförtes af Forfatteren selv. Det, som opprörte mig, var, att den hele Handling dreiede sig bogstavelig om en endnu levende virkelig Person: en gammel lærd Magister, som i Spög kaldtes A r a b, for sit Kjendskab til det österlandske Sprog, vilde i Stykket saa gjerne gifte sig; det var Anecdoter af Mandens Liv, der vare optagne; Stykket selv var ogsaa kun löse Scener uden Handling og Characteer, men Hovedpersonen selv levede og var, sagde man, paa Fattighuset i Stockholm; Framstilleren gav hans Person, hans sande Portrait, hvorefter der stormende applauderedes. Jeg gik efter anden Act; det oprörer mig at latterliggjöre Personen, hvor der kun udrettes derved, at man gjör Löier.»

Det lär varit i början af 1850-talet som Araben Holm lemnade Danviken för att börja studera ännu ett språk, ett språk, hvartill han, trots både ett och annat, torde äfvenledes haft större anlag än många andra — änglarnes.

Digitized by Google

I Berns' salong.

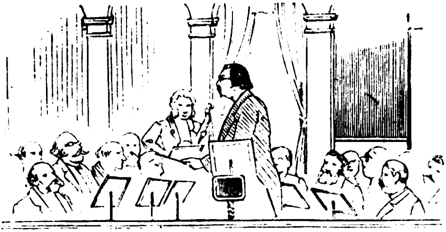

— Det ä' då höjden af egenkärlek. De der damerna sitta och klappa sig sjelfva . . . i händerna.

Digitized by Google

Stina är bäst.

Gubbar trenne voro de,
inga gröna, unga vipor,
nej, behållna gubbar tre,
glammande vid glas och pipor.

Toddy löser tungans band,
helst när lidit fram har natten,
då ej mer blir kontraband
klander öfver äkta skatten.

»Min Rebecka», sade en,
»rent till döds mig ut kan tråka,
döf hon är, men om igen
fråga kan hon då och bråka.»

Digitized by Google

»Min Lovisa», sad' en ann',
»ser knapt nog att spana vädret,
tar jemt miste, eljes kan
ej jag skylla på munlädret.»

Tredje gubben nu föll in:
»hvad som eder så tycks pina,
det är dygderna hos min:
både blind och döf är Stina.»

Paul-Louis.

Digitized by Google

Andjagten i Koviken.

Af *Chicot.*

Petrus Hedberg är en varm djurvän. Somliga gifva sig ut för vänner af djuren, derför att denna sent uppdykande ömhet just nu kommit på modet. Men Petrus är uppoffrande och nitälskande för sina medskapade varelser af natur och böjelse.

I somras bodde han vid en förtjusande insjö, lagom lång, lagom bred och på alla vis utmärkt till metställe. Den vildaste nordost kunde icke få upp högre vågor der än i en balja, emedan stormen var tvungen att blåsa fram på tvären, tack vare ett lyckligt geografiskt läge. Sådana vindar, som kunnat bestryka Koviken långskepps, blåste nästan aldrig denna kalla sommar, och om de pustade till en och annan gång, blef ytan på sin höjd blott beskedligt vattrad.

Digitized by Google

Fisk fans der, fisk af det ursprungliga slag, hvars aptit ej hunnit blifva förstörd och som nappade med så okonstlad begärlighet, att Petrus kände hjertat blöda, när han nödgades taga en stum broder eller syster från den glupskt sväljda kroken. Men metning var nu en gång hans lifpassion, hvarifrån ingen djurömhet mäktade draga

honom. Fast han nog i lugnare ögonblick funderar öfver ett sätt att meta fisk, utan att den fångade parten skulle känna af det. (Hvilket han aldrig finner.)

Digitized by Google

Var fisklyckan således icke alldeles ogrumlad, tog Petrus igen sig på fågelverlden genom betraktande af det idylliska lif, änderna förde bland den täta vassen. En andfamilj hade just slagit sig ned i den stora vass, som täckte stranden vid Skatläten, der Petrus hade sitt sommarresidens. Ett bland hans favoritnöjen var att sitta uppspetad på berget och med en lång kikare iakttaga de uppväxande ungarnas dolce far niente. Andmamma, som till att börja med tog mannen på berget för en jägare med sitt gevär, lugnade sig omsider, när det aldrig small, så att Petrus fick studera andlefnaden i helg och söken. Om natten for andmuttern ut på sjön, lärande affödan att manövrera, och Petrus följde dessa utflykter, stundom med båt, stundom med blotta intresset. Småningom blef han så intagen af familjens nöjsamma tillvaro, att han betraktade sig som dess naturlige beskyddare och med smärta motsåg den dag han skulle nödgas lemna så mycken oskuld och värnlöshet.

Midt imot bodde förre hökaren Björkgren, ifrig fiskare och söndagsjägare. Han hade dragit handen från viktualierna och lagt den på det utsugna Bälingsholm, hvilket vackert belägna lilla ställe länge gått som trumf genom egendomsmånglarespel vid byten och mellangifter i större husaffärer.

Björkgren var också ett stycke djurvän, fastän på helt annat sätt än Petrus. Han var nämligen en mycket praktisk man och gjorde ingenting för intet. Ty kanin-, höns- och ankgårdarna hade ej kommit till för ro skull, och hans experiment i fiskodling och äggkläckning voro i grunden precis inga vänskapsbetygelser mot representanterna af de väntade resultaten.

Utom herr Björkgren funnos ej mindre än tre andra strandegare, af hvilka herr Björkgren visserligen var den

Digitized by Google

allra minste, ty hans vassremsa räknade knapt ett gammalt bösshåll. Största delen hörde till * *:s betydliga gods, hvars skogvaktare höll skarp utkik öfver tjufskyttar. Men de andra, ett par bondpatroner, hade utarrenderat sin jagträtt åt den rike grosshandlaren Bankfors i hufvudstaden.

Det var en bemärkelsedag för den enkla befolkningen vid Koviken, då herr Pankfors anlände för att »afjaga» sina hyrda vassar. Då vankades det drickspenningar till höger och venster, om hvilkas valör man talade länge och afundades hvarandra storliga. Herr Bankfors anlände alltid med många »fina herrar», ty en 14 dagar förut bestäld middag på den närbelägna gästgifvaregården var ett synnerligen lockande jagtbyte, hvarpå man åtminstone icke sköt bom.

Herrar Björkgren och Hedberg hade naturligtvis formerat bekantskap, och fastän de alldeles icke hyste så öfverdådiga sympatier för hvarandra, pratades de likväl vid om ett och annat. Herr Björkgren anförtrodde så en dag vår vän Petrus, att Bankfors med stort jagtsällskap väntades till Koviken påföljande morgon.

»De ämna väl aldrig jaga i sjön heller?» frågade Petrus.

»Jo, bevars, det är just meningen att knäppa änderna nu. Han har ändå låtit dem vara med fred fjorton dagar öfver tiden i år för att få dem litet större, kantänka. Finns ingen kull i min vass, fan i di bondänderna! Di hålla sig mest åt andra sidan hos torparne, för di vet nog, att di inte törs röra en fjäder på andungarna, för då är det vräkning med samma.»

»Det är vackert af allmogen, detta drag af mensklighet — —.»

»Menskligbet? — — Såå, mjuka tjenare, så att

Digitized by Google

notarien är utaf den sorten — — Mensklighet! Rart främmande, när den kommer hitåt nå'n gång. Men får notarien tag i för två styfver mensklighet på andra sidan Koviken, har jag aldrig sett en rökt skinka i min dar. Nej, det funnes inte en andunge qvar i hela sjön, om bönderna bara tordes — —»

»Nå, men den här grosshandlaren från Stockholm, med hvad rätt får han då dräpa änderna här?»

»Dräpa dem? Hm. Dräpa dem! Det var ett fasligt stygt ord. Han jagar dem hyggligt och anständigt och har köpt jagträtten till alla vassarna utom min och * *:s och har betalat ganska bra ändå, så att någon behållning kan det aldrig bli — —»

»Nå, men han har väl omöjligen kunnat köpa sjelfva änderna heller, hvarom ju ingen vet, huru vida de ens finnas till alls, mycket mindre stå att ta på hyllan, när han kommer?»

»Det gäller passa på. Nog för att det fins ett par, tre kullar. Men bommar sällskapet upp dem och di komma till min vass, så ä' di mina bums. Jag skall nog passa på luntan, jag.»

»Det var då eget. Bli änderna herr Björkgrens, bara derför att de flyga till herrns vassremsa?»

»Jo, dit åt lutar det, och jag vill se den i synen, som knäpper dem, då de väl kommit hit.»

»Bli de herr Björkgrens egendom lika fullt som de tama ankorna jag ser här?»

»Tacka tusan för det! Di kan inte mer än dö, ankor, som änder. Vi ska' alla en gång den vägen gå, både vilda och tama», tillade herr Björkgren med stort eftertryck, i det han lyfte på mössan, tvärt afskärande denna i hans tycke väl närgångna konversation.

Petrus lomade af ned till ekstocken, sköt ut och

Digitized by Google

lade sig vid ett abborgrund. Men aborrarna försmådde äfven de fetaste mörtar denna eftermiddag, så att Petrus hade god tid att fundera, medan flötena orörda gledo öfver den utskjutande bergknallen. Efter hand ljusnade notariens trumpna min, och till slut slog han sig på knäna, utstötande ett friskt, belåtet skratt.

»Di ska' alla den vägen gå, både vilda och tama, ja», härmade han. »Just det, din inkarnerade hökaresjäl, ankor, som änder. Det är inte stor skilnad på dem, för de ä' dödliga allihop. I dag fåglar, i morgon stek efter hans uträkning. Men ingen vet, hvad villebråd vi få, sjunger Tegnér, ha ha ha, och 'alla svin ä' svarta i mörkret', heter det på den så kallade folkhumorn.»

Under denna långsamt afhållna monolog halade Petrus upp sina metordningar hvarpå han tog årorna och rodde till Skatläten, med ett illmarigt beslut i sitt stilla sinne.

Fram på qvällen hägrade sig en tjock dimma öfver sjön, men som Koviken just icke är svår att befara i hvad väder som helst, var det ingen hjeltedat af Petrus att smyga öfver med ekstocken åt Bälingsholm, bakom hvars öfvergifna tvättstuga han varligt lade till. Allt var tyst i den däfna augustinatten. Äfven den fromsinte Palander ville icke störa eftersommarens frid, oaktadt herr Björkgren anförtrott honom en bandhunds ansvarsfulla kall. Ty Petrus stod på god fot med djuren.

Derför kunde han också locka ut de bägge feta ankorna med sina nära fullvuxna ungar utan höga locktoner, endast med tillhjelp af några sönderkrossade små färska potatis. De lufsade ned i sjön allesammans, och han bogserade dem öfver till Skatläten utan annan kabel än litet då och då utkastad hafre, som är ankans egentliga favoriträtt och efter hvilken hon

Digitized by Google

skall kunna ge sig i väg till verldens ände, utan en sekunds betänketid.

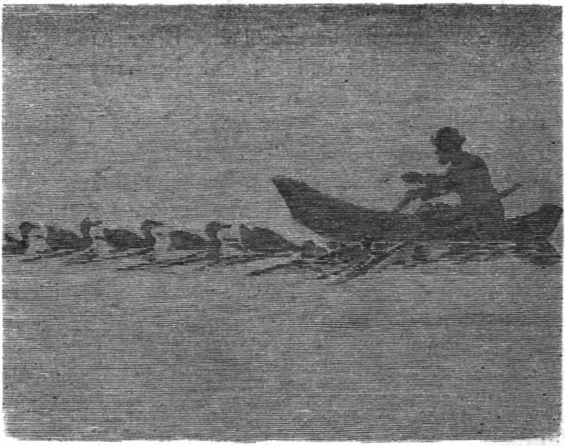

Tidigt följande morgon, innan ännu någon af kringliggande gårdars hjon fått upp ögonen, körde Petrus ekstocken in i de vassar, om hvilka han hört, att de skulle blifva valplatser för dagens blifvande jagt. Dels genom slag med årorna, dels medels ständiga vattendykare skrämdes änderna upp och in i någon af * *:s många vassamlingar på högra stranden. Somliga togo luftvägen öfver till den närbelägna saltsjön. Sist motade han ut »sin egen familj», såsom han kallade kullen i vassdungen, mellan Skatläten och Storängen, hvilket hotade samhälle han ersatte med herr Björkgrens feta ankor, som trifdes utmärkt djupt ute bland starren, der det fans stora förråd delikat andnarte, tack våre andmammas stränga ekonomi. Efter dessa ansträgnningar gick Petrus till kojs, nöjd med sitt verk, änskönt icke alldeles klar i

Digitized by Google

samvetet beträffande kärleken till djuren. Också hölls han vaken af tvifvel om det berättigade i att favorisera vildt fjäderfä på det tamas bekostnad; men tanken på andidyller och patron Björkgren kom ändtligen sömnen att lägga sig på ögonlocken, tills de åter foro upp vid en ifrig ruskning af skogvaktar Bladins hårda näfvar.

Dimman rullade väl småningom upp sig längre fram på morgonen, men dagen blef ruskig med blåst och fint duggregn. Grosshandlar Bankfors hade hyrt en ångare åt sällskap, matsäckar och jagtattiralj, hvilket allt mycket välbehållet anlände till Stigboholm vid Saltsjön. Dervarande vassar genomsöktes först, men änderna voro redan utgångna, så att man tog en frukostrisp, bestälde skjuts och sedan åkte i fullt fradgande ifver fram till Koviken.

Per Jonsson, torparen på Storängen, var imot vid vägskälet och lugnade dem genast med försäkran, att det nog fans sina fem à sex kullar i vassen. Det kryade betydligt; ty Per såg tvärsäker ut, och om han än förefallit som en idiot, så hade dock hans ord gjort samma verkan, emedan stockholmsherrar gemenligen ännu ha den svagheten att tro en bondes försäkringar mer än löftena i Den heliga skrift.

Per for strax öfver till mor Stina på Skatläten och lånade hennes ekstock, hvilken hon jakande släpte bort, säker om en krona. Gumman hade visserligen stält den till notarien Hedbergs disposition under hela sommaren; men som Petrus hade erlagt betalningen i förskott och dessutom var en beskedlig herre, föll det sig icke alls svårt för käringen att göra denna extra, glupska affär. Samtidigt sände hon bref till gubben Bladin, * *:s skogvaktare, med tyst anmälan, att stockholmsherrarne nu voro anlända. Detta borde tjena till bevis på hennes nitälskan för herrgårdens bästa, om något.

Digitized by Google

Ty käringarna känna hvarandra i botten lika väl som hotelluppassare, betjenter och sådant folk, och som Stina visste mycket väl, att mor Märtha, hvars man förr om åren fått låna ut sin ekstock, nu höll på att förgås af blå afundssjuka och genast skulle skynda till vederbörande med sqvaller. Äfven var det mycket eftersträfvansvärdt att stå väl med skogvaktaren vid vissa tillfällen. Så att kunde stockholmarnes krona och skogvaktarens nyttiga öfverseende nu förenas, vore det ej så illa, hvarför mor Stina till yttermera visso stängde in gubben Bladin i helgdagsrummet med utsigt åt sjön, der han jemte tvänne vitnen kunde osedd spionera på jagtens gång och utsträckning.

Bankfors med sällskap, hundar, jagtflaskor och gevär embarkerade ändtligen i de bägge ekstockarna, hvilka snart försvunno i vassen till venster om Storängen. Två

Digitized by Google

skyttar gingo i land, två fattade posto på bergklinten vid Storängen och resten stannade i båtarna. Men bakom alarna vid Bälingsholms brygga stodo patron Björkgren och hans statdräng med bössorna på halfspänn och bakom den smutsiga gardinen i mor Stinas helgdagskammare sträckte gubben Bladin sina buskiga ögonbryn i höjden å dragande kall och embetets vägnar.

Förgäfves sköto dock karlarne de klumpiga ekstockarna allt längre in i vassen, förgäfves plumsade hundarna af och an bland starren, snackande och vädrande. Några änder stodo ej att upplukta. Alla sågo betydligt snopnare ut, till och med bygdens trasiga ungdom af bägge könen, som uppklättrat på de kringliggande höjderna och brynt sina öron för de väntade skotten. Per i Storängen var dock säker på sin sak och menade, att de nog skulle få skjuta, bara de komme till nästa vass.

Men hela venstra stranden visade samma resultat. Der fans icke ett lif att skjuta, och endast fredliga mörtar, listiga braxnar, mörkrandade aborrar och några roflystet lurande gäddor kände sig oangenämt berörda af den hotande armadan.

Bankfors tappade ändtligen tålamodet och utgöt sin vrede mot gubben på Storängen, hvars anlete blef allt längre, ju mer utsigterna till styfva drickspenningar fördunstade. Han svor och förbannade sig på, att han »sitt så mycket händer, så han inte sitt så mycket någe hår», och åberopade en sådan massa skäl och vitnen, att de godmodigare bland stadsherrarne bådo Bankfors taga saken kallt och tänka på bättre lycka nästa gång, alldeles som Jakob Ärlig.

»Ja, men si om In Åle hint sitter hi märke, så ska dom fell ålla till hi min vass, den der håt öger händå. För jag ar då sjelf till själs sitt dom ela som-

Digitized by Google

marn halla håtta och såg dom hi qvällses sist», skrek torpargubben, torkande svetten ur sitt ifriga ansigte med en liten blårutig bomullslapp.

Nå, det återstod ingenting annat än att ro dit; en manöver, som gjorde patron Björkgren ursinnig, der han längnäst stod och skyttade med sin dyrköpta bakladdningsdubbelbössa. Han förstod icke, huru det kom till, att jagtsällskapet ej fick upp några änder, då han tydligt visste, att sådana funnos på ömse sidor om hans vass, och han mumlade åtskilligt mustigt om söndagsjägare. Men han insåg så mycket klarare, när de vände om mot kanten af högra stranden, att det icke fans särdeles stor utsigt till att någon and nödvändigt skulle störta just vid hans vass. Likväl stod han qvar på sin post med ilsket spejande blickar, men vidtog dock af sparsamhetsskäl den åtgärden att sända statdrängen bort till sitt arbete.

Skogvaktaren, som från Skatlätsfönstren bevakat jagtens gång med till slut ganska svalt deltagande, vaknade till nytt lif, när ekstockarna paddlades fram mot sjöns främre ände igen med kurs åt högra sidan. Förhållandet var nämligen, att gränsskilnaden mellan Stigboholms och * *:s egor sträckte sig längs en liten s. k. å, hvilken hade sitt utlopp till Saltsjön från midten af den stora vassdungen, som krusade stranden mellan Skatläten och Storängen. Frågan gälde nu, på hvilket område änderna skötos. Ty träffades de på högra sidan om diket, var det brott mot gällande lag. Och som vassen växte långt ut från stranden längst in i viken, var det icke så lätt att i ifvern räkna ut, hvarest gränsregleringen egentligen gått fram.

Det var vid detta kritiska tillfälle, som notarien Hedberg blef väckt ur sin söta sömn med bön om lån af kikaren. Denne var ej sen att komma i kläderna och

Digitized by Google

till fönstret, der han och gubben Bladin hjelptes åt att hålla den hårfinaste utkik. Skogvaktaren följde jägarnes rörelse på kartan och tog mellanåt med den utsträckta högra armen åtskilliga pejlingar, hvilka högtidliga rörelser imponerade starkt på de närvarande vitnena och hotade Petrus med krampanfall af återhållet skratt.

Åter gingo två skyttar i land med sina hundar, åter fattade tvänne andra posto på bergklinten vid Storängen, och med spända hanar och ej mindre spänd uppmärksamhet körde resten ekstockarna in i den tjocka vassen. Hundarna blefvo nu lifligare och jagtifvern steg hastigt till kokpunkten. Till och med korna och fåren, som fredligt betade på höjderna, slutade för tillfället upp med tuggningen, och en black häst tittade nyfiket fram mellan tallarna.

Plötsligt smäller det från alla kanter. Pang, pang, pang, pang! Ett fruktansvärdt bommande, som kommer kor, får och häst att galloppera som stuckna af bin. En massa fåglar flyga upp; somliga för att bums falla ned, genomsållade af hagel; andra för att åka i väg med en förtviflans hastighet rakt till Bälningsholm, der de möttes af hagelskurarna ur patron Björkgrens bakladdare, som han i ifvern kastade i sjön, för att gripa till statkarlens bössa, hvilken denne rest mot en al. Han träffade blott en enda och förbannade nu sin snålhet att skicka bort karlen, som var en god skytt.

Imellertid hade hökaren nog sinnesnärvaro att se efter, hvart änderna togo vägen, då han till sin stora häpnad fann, att de slogo ned på hans egen gård och under höga skrän skyndade till ankhuset. Patron Björkgren slog sig för pannan, tog upp den skjutna fågeln och märkte med raseri, att han jämmerligen massakrerat en af sina egna ankor.

Digitized by Google

Under det jagtsällskapets hundar höllo på att söka de skjutna fåglarna, skyndade skogvaktaren till valplatsen i sin lätta båt, åtföljd af Petrus och de tvänne vitnena. Han hade sett, hvarifrån fåglarna flugit upp, och noga markerat punkterna på kartan för de beskedliga drängarne, som endast sade: »jaå, jaå. På anner sian hån. Jaå då».

Det var icke längre än högst tre minuters rodd, och med full fart trängde båten in i vassen, genom hvilken den kraftigt stakades af drängarne, som fått löfte om en stor sup till mans.

Snart var man långsides med ena ekstocken, på hvars aktertoft tronade grosshandlar Bankfors' solida figur, klädd i jagtrock med stora hornknappar och fjäderprydd hatt.

»'ka tjenare, herr grosshandlare, 'ka tjenare!» hel-

Digitized by Google

sade skogvaktaren, ordnande sitt tofviga hakskägg, »God jagt, hvafalls?»

»Skräp till jagt, om ni så vill veta, min gode man. Här måtte tjufskjutas betydligt, anmärkte grosshandlaren i vårdslös ton, men kastade en skarp blick på skogvaktaren med följeslagare.

»Åhja, när så fina och stora herrar som grosshandlaren och herrarne här inte extimera sej för goa till å skjuta på annans mark, så får en väl inte undra så mycket på bönderna, kantänka».

»Hva fan säger han, karl?» röt herr Bankfors, pionröd i sitt runda ansigte.

»Det här skogvaktaren på * *», hviskade storängsgubben med en mycket menande gest. »Bladin eter'n.»

»Kors, jag trodde karlen var en tjufskytt, och så är det sjelfvaste skogvaktaren, ha ha ha», skrattade herr Bankfors försmädligt. Och sällskapet skrattade lika hånfullt som pligtskyldigt med. »Men hvem d—n ger herrn rätt att uppträda på det här sättet? Ni måtte väl se, hvad folk ni har framför er, hva'?»

»Gustaf å Janne, hörde ni, att han här kalla mig för tjufskytt?» sporde skogvaktaren sina vitnen.

»Jaå», instämde drängarne i korus.

»Det får han plikta aparto för. Men ge nu hit bössor å jagtväskor å hela tutten, så många ni ä', för de' ä' *ni*, som ä' tjufskyttar, mina gunstiga herrar, å tocket folk får med mig att göra här på trakten.»

»Är ni tokig, karl, eller har ni något fel, som värre är? Den här jagtmarken har jag arrenderat nu i tio år, och ni har ingenting här att göra, vore ni så skogvaktare hundra gånger — —»

»Ser herrn ån der? Änderna ä' skjutna på andra sidan, och den marken hör till * *, som aldrig arrenderat

Digitized by Google

ut nå'n jagt, hvarken åt kreti eller pleti, ska' jag säga. De vet jag väl du, Per i Storängen, som sitter och lyssnar der».

Nu stack en långörad hund upp nosen i ekstocken och lade en fågel framför herr Bankfors' jagtstöflar.

»Den der är också min», ropade Bladin, nappande åt sig anden med ett raskt grepp.

»Han är väl så i h—e heller», dundrade patron

Björkgren, som skyndat till platsen med sin fisksump. »Det är mina ankor herrarne skjutit, och di ska' jag be att få lägga vantarna på.»

Grosshandlaren tog i fågeln och såg på den med en min, som för ögonblicket mist hela sin stereotypa tvärsäkerhet.

»Nog synes de, att herrn hänne jagat änder i tie år», grinade Bladin, mäkta förgrymmad öfver att se det

Digitized by Google

säkra bytet glida sig ur händerna. »Fara så lång väg och skjuta ankor, de' vill vara någe nog till jägare, de'».

»I alla händelser ä' di mina, di, som ä' skjutna; men det går an att få köpa dem, så herrarne inte bli alldeles utan», förklarade patron Björkgren, som åter var i hökartagen.

»Jagträtten är en besynnerlig rätt», anmärkte Petrus, bugande sig för herrarne. »Men de vilda djuren tyckas här vid lag åtminstone åtnjuta bättre skydd än de tama. I alla händelser», tillade han, härmande hökarens ton, »slutar ju jagten till samtliga parternas belåtenhet, ändernas icke minst. Jag tyckar mig just se dem sitta i vassarna nu här omkring och tyst snattra Te Deum öfver denna makalösa jagt.»

»Notarien Hedberg — en djurvän, en sådan der nymodig, gubevars», presenterade patron Björkgren maliciöst.

»Ja, jag beklagar uppriktigt ankorna — —»

»De komma att smaka utmärkt till middagen», afklipte grosshandlar Bankfors med återvunnen jemnvigt. »Hvad är priset? Jag betalar naturligtvis hvad de kosta.»

Digitized by Google

I missionsträdgården.

Af ***Bret Harte.***

(Öfvers. af *J. N. N.*)

Pater Felipe.

Jag talar ej engelska väl, men Pachita
kan tala för mig — eller huru, min Pancha?
Nå hör, lilla skälm? Kom och helsa en främling,
en ***americano.***

Det sägs i mitt hemland: »hvar hjertat plär dväljas,
der dväljes ock talet!» Aha, ni förstår ej?
Förlåt då en gubbe, så gammal och skröplig,
som ***padre Felipe!***

Ja, ***señor,*** *ett årsbarn med denna missionen!*
Ni ser der ett päronträd? Åldern? Säg, ***señor?***
Månn' femton år? Tjugo? Ack, ***señor,*** *jemnt femti*
förgått, se'n det sattes.

Digitized by Google

Hur smakar er vinet? Här fins vid missionen
ett lager af skörden från 1800 —
det är, då jordbäfningen kom och förstörde
San Juan Battista.

Men Pancha är **tolf;** *och mitt rosenträd är hon,*
och jag är oliven, och här är min trädgård.
Och Pancha vi säga ... hon heter Francisca
liksom hennes moder.

Säg, kände ni **henne?** *Nej? Ack, en historia.*
Men engelska talar ej jag som Pachita ...
Så? Om jag försöker, ni lofvar att stanna
och skrattar ej åt mig?

När amerikaner besöka missionen,
rätt många sin bostad ha valt hos Francisca,
och en — han såg fin ut — tillhandlar sig boskap
utaf José Castro.

Nå! Ofta han kommer ... blef sedd af Francisca,
och så blef det kärlek ... och plågsam var hettan,
och päronen stektes på gren ... så kom regnet,
men icke Francisca —

ej än på ett år; och en qväll, då jag vandrat
i skygd af olivträdet, kommer Francisca ...
hon kommer till mig med sitt barn, **der** *Francisca ...*
inunder oliven.

Ack, sir, det var sorgligt ... men illa jag talar ...
Nå väl ... hon blir qvar, och hon väntar på mannen.

Digitized by Google

Han kommer ej mer; och hon slumrar på kullen;
men der står Pachita!

Och der har jag ängeln. Stig in, om ni önskar?
Men eljes dröj här i min trädgård hos Pancha!
Kom hit, lilla skälm . . . tst . . . håll främlingen sällskap.
Nu **adios, señor!**

Pachita *(hastigt).*

Ha! Nu han berättat den ramsan om mamma!
Minsann skall det der talas om för hvar främling!
Men här säger folk, jag har gubben till pappa.
Hvad tror ni om saken?

Pigg pigwitz.

— Jag säger Sofi, att före klockan 8 skall farstun vara skurad.

— Jaså, före klockan 8? Här i huset måste man då göra tjenst i både *ur och skur*.

Digitized by Google

Spårvagnsreflexioner.

Då man åker i spårvagn och i brist på annan sysselsättning läser på de deri anslagna tillkännagifvandena af olika slag, kommer man ovilkorligen på den tanken, att det i öfrigt nyttiga Spårvägsbolaget tyvärr begagnar sig af dels origtiga och orättvisa påståenden, dels oförskämda och skamliga uppmaningar, hvilka ingalunda kunna gillas af en rättänkande menniska, utan måste bemötas så som de förtjena.

Vid ett hastigt bedömande kan det tyckas, som detta vore orättvist sagdt, men jag vill visa, och, ännu mera, *bevisa*, att jag har rätt.

Jag börjar alltså med bolagets uppmaning:

»*Afstig från bakre platformen i den riktning, hvarål vagnen går*».

Derutaf synes pro primo, som om man ej finge afstiga från främre platformen, äfven om man der tagit sin plats, hvilket är så mycket orimligare, som man vid Drottninggatan, Slussen och vagnsskiftet norrifrån vid Humlegården af konduktören *uppmanas,* att utträda genom främre

Digitized by Google

dörren, och således *måste* passera främre platformen; pro secundo inträffar alldeles bestämdt, åtminstone vid nämda tre platser, att vagnen står stilla och således icke går i *någon* riktning, och man måste göra sig den frågan, om meningen är, att man ej får stiga ur annars än då vagnen är i gång, och således riskera armar och ben — ja, måhända lifvet, i hvilket fall exempelvis bolaget »Fylgia» kan råka illa ut och dess aktieegare gå miste om en påräknad vinst å sina aktier, tecknade i afsigt att skaffa sina egare en lugn framtid. Denna skamliga uppmaning kan således vara orsaker till oberäkneliga olyckor inom våra familjekretsar och sprida sorg öfver förut lyckliga hem.

Vidare vill jag behandla följande uppmaning:

»*Läs annonserna i taket, hvilka innehålla många upplysningar och anvisningar.*»

För det första synes mig uppmaningen lika näsvis och närgången som den är orimlig; många torde hafva vigtigare ämnen för sina tankar än t. ex. liggsoffor, celluloidmanchetter och Guillemot's tändstickor, och man behöfver ej tåla en uppmaning framstäld i så fräck form som »*läs* annonserna» etc.; för det andra torde man nödgas åka flera ringar innan man hinner läsa annonserna, hvartill väl *få* om ens någon har tid eller lust; det kan väl ej vara meningen att man skall läsa endast en eller annan, ty derigenom begår man en orättvisa imot alla dem, som med lika stora kostnader som andra uppsatt sina annonser, men icke blifva uppmärksammade. Jag vet ej, om Spårvägsbolaget låtit uppsätta uppmaningen, men tror snarare, att den utgått från annons-firman S. Gumælius, i hvilket fall sagda firma gjort sig saker till en annan orättvisa — ja, mannamån af ännu mer skriande natur.

»Läs annonserna *i taket*» etc., står det; men må man ej förglömma, att samma firma äfven placerat köp-

Digitized by Google

mäns och fabrikanters annonser på *väggarne* i spårvagnarne; skall nu, i all rättvisas namn, icke äfven dessa åtnjuta samma fördelar af en upmaning till allmänheten som de, hvilkas annonser sitta i taket?

Hafva icke äfven de förra sina dryga konstributioner att betala och kunna ej deras artiklar vara af lika god — måhända bättre — beskaffenhet än de senares — och således den enes rätt böra beifras lika väl som den andres?

Man nästan häpnar för en så kolossal lögn, som innefattas i den korta meningen:

»*Tobaksrökning är förbjuden.*»

Mig veterligt finnes ingen paragraf i landets lag, som förbjuder tobaksrökning, allt sedan de många dumma förordningarna derom, vid tiden för tobakens införande i landet, blifvit borttagna, och det står numera hvarje man, qvinna och skolpojke fritt att njuta af denna lätt berusande narkotiska planta.

Det är högst besynnerligt, att nämda påstående: »Tobaksrökning är förbjuden», ej mötts af protester från våra stora tobaksfirmor, hvilka genom ett sådant allmänheten förvillande påstående kunna hämmas i sin tillverkning och lida stora pekuniära förluster, för att ej tala om de sorgliga följderna af minskadt arbete, nedsatta arbetslöner etc., hvarigenom en stor del nu måhända lyckliga arbetare kunna bringas till fullständig fattigdom; hvarje svensk man, som hyser någon känsla för sitt lands industri och dess framtida utveckling borde afgifva en kraftig gensaga imot ett påstående, som kan undergräfva det allmänna välståndet och bringa en väsentlig del af vår inhemska fabriksnäring till snart sagdt ruin.

Bolaget har vidare uppsatt ett tillkännagifvande af följande lydelse:

»*Hundar få ej i vagnen intagas.*»

Digitized by Google

Den, som något så när känner till vår trogne följeslagares — hundens — natur, måste vid läsningen af nämde tillkännagifvande forma munnen till ett ömkansfullt leende och betänksamt höja på axlarne. Skaparen har i det trogna djurets — hundens — natur nedlagt en stark känsla af tillgifvenhet, som visar sig t. ex. mot hans husbonde, mot hans sofmatta, mot blomsterplanteringar och mot kotlettben.

När nu hunden fritt får visa sin tillgifvenhet mot nämde föremål, hvarför skulle han ej genom glädtigt skall och muntra språng få visa, att han blifvit intagen i t. ex. en spårvagn, om han, med sin klokhet, finner den vara ett föremål, värd hans tillgifvenhet?

Men måhända jag misstydt meningen med ordet »intagas» och fattat den i ideel i stället för materiel bemärkelse. I så fall ställer sig saken på ett annat sätt och tillkännagifvandet sönderfaller i tvänne delar. Pro primo får den, som har tvänne eller flere hundar, ej föra med sig in i vagnen mera än en, ty pluralisformen sätter hinder derför; och pro secundo innebär samma tillkännagifvande endast ett förbud för respektive hundegare att »intaga», d. v. s. med händerna *taga* och i vagnen *in*föra sina hundar, hvarimot tydligen framgår, att djuren få sjelfva praktisera sig in.

Det har synts mig, som skulle konduktören, till bolagets förmån, på ett oanständigt sätt preja de stackars föräldrar eller målsmän, som låta barn i sitt sällskap åka i spårvagn. *Särskild* betalning affordras nämligen vederbörande för barnen, trots Bolagets liberala tillkännagifvande, att

»afgiften för barn är ***densamma*** *som för äldre personer»*,

hvaraf tydligen framgår, att den ena liqviden ingår

Digitized by Google

i den andra. Skulle särskild betalning för barn fordras, tyckes mig som man borde upplysas om, att afgiften för dem är *lika stor* som för äldre, — men vi låta tåligt plundra oss på tioöringen, för hvilken dock kan köpas bröd tillräckligt att stilla hungern hos mången usling.

Åter säger bolaget i ett nytt anslag:

»För hvarje colly som ställes å främre platformen erlägges 10 öre. Större och tyngre paketer imottagas ej.

Nu frågar man följaktligen: hvarför ej ställa collyn på *bakre* platformen och derigenom inbespara tio öre? Hvilken vinst för samhället skulle ej derigenom upstå och hvilka storverk skulle ej i tidernas längd kunna utföras med de inbesparade kapital, som genom denna enkla procedur skulle hopas, sedan de genom ränta på ränta vuxit till en kolossal förmögenhet!

Uttrycket, att *»större och tyngre paketer icke imottagas»,* synes mig något oklart, till följd af sin relativa form, och ändå är allting relativt; t. ex. en ung flicka, som köpt en ny planchette för sin »gracieuse», har ett *mindre* och *lättare* paket att föra, än gumman som i sitt paket har $\frac{1}{2}$ skålp. cikoria och för 75 öre kardad fårull. *Om* nu gumman, hvilket dock ej är att förmoda, skulle erbjuda sitt *större* och *tyngre* paket, så mottages det ej — hvarimot unga fröken i så fall riskerar att bli af med sitt tillernade »lifsuppehälle»; — i sanning ett högst kuriöst tillkännagifvande af Bolaget.

Slutligen förklarar Bolaget, att *»Kusken eller konduktören vexlar ej större belopp än en krona.»*

Men att detta ingalunda håller streck är alldeles tvärsäkert, och jag vore färdig aflägga ed på, att *hundratals* kronor vexlas hvarje dag af dessa spårvägars tjenstemän, hvarom äfven vitna de många sönderrifna små pap-

Digitized by Google

perspåsarne, hvilka ligga strödda kring spårvagnsgolfven, då körningen slutar om qvällen.

Det är helt enkelt ett osant påstående och ovärdigt ett bolag, som i öfrigt visar prof på så mycket *framåtskridande.*

Occa.

Digitized by Google

Sultanen musiker.

Sultanen musicera kan.
*Och »**Noter**» komponerar han,*

Digitized by Google

*Han knäpper »**Slummeraria**»
för en af älsklingsfruarna.*

*För alla trogna här och der
han »**Fantasier**» blåsa plär.*

Digitized by Google

Gör England intrång med sitt smil —
*han klinkar »***Souvenir du Nil***».*

Om Ryssland alltför kitsligt blir,
*han piper gält: »***Old England dear***».*

Digitized by Google

Men gör Bulgarien uppror lätt,
*en »***Turkisk marsch***» hörs — till reträtt.*

Nemo.

Digitized by Google

De löskokta äggen.

Humoresk

af

H. Tham.

Har du varit ute för otur, käre läsare? Jag menar en sådan der »brinnande», som kan locka en ängel att gråta af förargelse och som kommit dig att aflossa den ena svordomssalvan efter den andra. Herre jemini! Åtminstone har jag åtskilliga gånger varit ute för en sådan, som kommit mig att dundra fram eder i sådan mängd, att halfva antalet, om de sattes i en rad, skulle bli minst tio gånger längre än hela kinesiska muren. Se här ett litet praktexempel.

Jag skulle en dag i vintras — jag glömmer den aldrig — intaga min lilla frukost. Ville, förstås, ha ett par löskokta ägg också. I allsköns lugn går jag sjelf i min mammas skåp och väljer ut ett par stycken, som jag tyckte kunde passa. Ingen eld på köksspiseln. Nå ja, jag har ju ingenting vidare att göra; jag skall upplifva några gamla minnen från min studenttid i Lund och —

Digitized by Google

koka äggen sjelf. Jag hade ju en präktig bleckpanna och eld i min kakelugn.

Så var då mitt första göra att ge mig ut på upptäcktsfärd efter pannan, ty saken var den, att, då jag hemkom från den goda universitetsstaden, hade mina bleckhusgerådsartiklar stälts undan någonstädes uppå vinden. Med friskt mod och glad i hågen anträdde jag färden, efter att ha stoppat ägg, äggkopp och tesked i fickan. En olycklig händelse ville, att just som jag öppnade köksdörren för att gå upp på vinden en »rödfärgare» (sådana, som begagna bara rödfärg och tjära, kallas ej målare, utan ha denna sin egna benämning i —skr—) med en stor tjärpyts i handen befann sig bakom, hvilket hade den sorgliga påföljden, att pytsen efter att ha beskrifvit en halfcirkel i luften, föll ned på vår rare, store och fete Grålle, som intet ondt anande tagit plats i förstugan och nu som bäst höll på att putsa sin fina gråmelerade pels. Jag vill ej tala om, huru den usle katten, nu mera liknande Apokalypsens vidunder — utan horn, förstås — än ett hedervärdt exemplar af slägtet Felis, efter fruktlösa försök att rista af sig den svarta smörjan och efter att ha alldeles nerstänkt gardiner och väggar och mig och »rödfärgaren» slutligen hufvudyr rusade ut och torkade af sig mot min tants splitter nya vinterkappa, som — jag menar min tant — just hade varit ute och »profgått» och nu kom att visa detta plagg i all dess prydno för Thamska familjens qvinliga personal. Något häpen öfver detta olyckliga omen, springer jag till vindsdörren, kör in nyckeln med något hastig fart — ja ha! der satt han på galet håll.

Efter en timmes — jag är mycket envis — ansträngande arbete lyckades jag få ut den med axet — afbrutet. Morjens!

Digitized by Google

Vreden började koka i mig och jag småputtrade några fula ord, och så tog jag nere i dörren och bände till ett litet tag, så att hakar och haspar, riglar och lås, hela sattyget flög åt fanders. Jublande och sjungande segersånger inträdde jag med mina ägg genom de vidöppnade deuxbattangerna i mitt rum.

Der var naturligtvis alldeles svart i kakelugnen. Inte ett spår till eld. En liten »fet» ed, »för dyr att recitera», flög från mina läppar. Under utropet: »jag ska' ha ägg!» staplade jag upp ved i kakelugnen i sådan massa, att tredjedelen kunnat vara nog till lagom masungseld. Sedan jag användt två tändsticksaskar, ett par dussin gamla tidningar, så när blåst lungsot på mig och dertill fått ögon, näsa och mun fulla af aska lyckades jag få brasan tänd. Men ut efter pannan nu. Jag tänkte för mig sjelf, att det var så godt att börja i ena ändan af vinden och fortsätta rundt omkring.

Ja, jag började och sökte som en olycka ett hvarf. Om pannan ändå händelsevis icke skulle vara här oppe! Jo, det hade man då sagt mig, så det var tvärsäkert. Med vredens hotande moln på min panna företager jag den andra ronden. Sökandet blir allt häftigare. Tre gånger snafvade jag, en gång mot en mjölkbinge och slog mig så illa, att näsan gick i blod. Med näsduken för näsan och gräslig att skåda rusar jag åstad för tredje gången, slår hufvudet i förbifarten mot en spik, som sköt ut från en takbjelke, krossade ett par rutor i två dubbelfönster, som stodo vid väggen, och, det värsta af allt, slog i sönder fyra af min fars »feta» likörbuteljer med en bräda, som jag med en spark något hastigt ville förpassa från platsen, der den låg. Men framåt gick den vilda jagtens lopp. »Usla panna! Gemena odjur! Hvar är du?» skrek jag med stentorsstämma.

Digitized by Google

Och si! Då jag i min vilda framfart ej nog beaktat i vägen varande saker, befann jag mig snart liggande framstupa öfver förutnämda mjölkbinge. Blott väggarne i rummet hörde de hemska ord, som förbittringen pressade fram mellan mina af ilska sammanbitna tänder. Jag skulle just resa mig upp, då mjölkbingen till följd af en liten knuff, som han af mig erhåller till afskedshelsning, ger ifrån sig ett skramlande ljud. Jag gallskrek af glädje, när jag öppnade den och deri fann mina blecksaker stående. Men du milde Sanct Antonius! Hvad är detta? Der äro mina kaffe- och chokoladdosor, der trefot och sprithållare — men pannan? O, det gemena kadavret fans der ej. Jag brast ut i ett vildt hånskratt, under det att tårarne stodo mig i ögonen. Ha! Ha! Ha!

Som en galning störtar jag hufvudstupa ner i köket, skrek: »hvar är min panna?» Pigan blef skrämd och skyndade in till frun.

»Herrn är bestämdt tokig; han frågar, hvar hans panna är, och så han ser ut se'n.»

Min mor kom ut och hade så när fått slaget. Och grym måtte jag sett ut! Bloden rann på näsa och hufvud, händerna voro fulla af skråmor, mina anletsdrag förvridna och mina kläder rysligt illa tilltygade.

»Hvar är min *bleck*panna?» hördes återigen en hväsning från mina bleka läppar.

»Äh, inte annat, jo, den tog jag till att koka lim uti i går», svarade pigan.

Hvar och en annan än hon skulle för den blodtörstiga basiliskblick, mina vildt rullande ögon gåfvo henne, sjunkit minst sju famnar ner i jorden.

»Ooh! Ooh!» vrålade jag. »Gör pannan ren på ögonblicket, eländiga, eller (här antog min röst domsbasunens kraft) skjuter jag er. Jag skall koka ägg åt mig.»

Digitized by Google

Vare sig hon blef rädd eller hon tyckte det var synd om mig, nog af, efter en halftimmes väntan stod den olycksaliga pannan på mitt bord. Visserligen funnos der qvar åtskilliga limreminiscenser, men det gjorde ingenting.

Imellertid hade jag snyggat upp mig och ansåg att nu kunde jag ändtligen ta i tu med kokningen af äggen. För den skull lade jag in mer ved i kakelugnen, slog vatten i pannan och satte den på elden. Och så skulle jag taga fram mina ägg. Jag stack min hand ner i fickan och hvad fick jag väl känna? O, Gud sig förbarme! Jag ryste. Jag undrade om jag skulle tro mina fingrar. Jag vågade knapt föreställa mig, att mina ägg skulle gått sönder. Men jag började öfverfallas af hemska aningar, att någon olycka hade händt. Jag kom att minnas, att jag varit litet häftig i sökandet efter den fördömda pannan. För att med ens göra slut på all ovisshet, vände jag med ett raskt grepp ut och in på fickan, och då skulle ni sett en syn för gudar och menniskor. Det ena ägget var alldeles sönderkrossadt, och skalet bildade, der det låg och vältrade sig i gulan och hvitan, otäcka gubbar, som grinade mot mig på ett högst försmädligt sätt, tyckte jag. Det andra ägget var visserligen till min stora glädje bara något sprucket, men en god del af innehållet hade dock banat sig väg ut. Imellertid hade jag ju satt mig *för* att ha ägg till min frukost och derför lade jag det återstående spräckta i pannan, som, inom parentes sagdt, bestämdt stått på elden minst lika lång tid, som behöfts till att uppvärma 100 kannor vatten. Jag tog upp mitt ur för att kontrollera tiden, men fann, till min rysliga förargelse, att det stod. Och inte nog med det. En kamrat hade nyss kommit för att helsa på mig. Äfven hans klocka hade stannat. O, du »brännsaltade» otur!

Digitized by Google

Nå ja, så får jag väl hjelpa mig utan ur, tänkte jag, försökande hålla mig lugn, under det jag i mitt inre svor ve och förbannelse öfver alla klockor. Om en stund tog jag upp mitt ägg och hade så när skållat mina redan förut jemmerligt sargade händer. Jag tog fram en serviett, min äggkopp och tesked och sprang ner att hemta litet salt och några smörgåsar. De bådo mig stanna qvar dernere, ty middagen var strax klar. Klockan gick på 3 e. m.

»Nej, nej, jag skall äta upp min äggfrukost först.» Jag slår mig ned vid mitt bord och börjar knacka sönder äggskalet.

»Hårdkokt, kan jag tro. Aldeles rigtigt. Kan likväl ätas. Men kors, hvad det ser märkvärdigt ut!» Under det jag håller denna lilla monolog börjar jag närmare betrakta ägget. Hvitan och gulan hade antagit en besynnerlig färgton. Snart slår en mefitisk dunst mitt luktorgan. O, blygd och nesa! O, fasa och jemmer! Föreställ er: ägget var — surt.

Ursinnig af ilska slungade jag bort det djefvulska hönsfabrikatet, som naturligtvis ej underlät att äffa glaset i min stora väggspegel, så att det flög i tuset rbitar. Jag föll derefter i en hysterisk gråt och angrepsnnågra dagar senare af en hjernfeber, som så när gjort en »bedröfveliger ända» på mitt unga lif och spridt outsäglig sorg och förtviflan bland föräldrar och slägtingar och vänner. Min starka kroppskonstitution segrade, och så fort jag blifvit återstäld, afgaf jag ett heligt löfte, att aldrig mera koka ägg sjelf och derigenom utsätta mig för ett recidiv, som, enligt läkares utsago, kunde bli i högsta mått farligt för helsan.

Digitized by Google

På Varietén.

— Den der damen sjunger i halsen.

— Det ser dock ut, som hon skulle lägga an på *brösttoner*.

Digitized by Google

De båda hundarne.

Hon var en fin och nobel tik
af äkta vindthundsras,
och i en våning magnifik
hon trippade med grace.
Ett band med silfverstjernor små
hon hade en collier,
kokett i en charmant trymå
hon plägade sig se —
och silkeslent var hennes hår
samt åldern endast fyra år.

Han var en gårdvar, raggig, grå
och mager som en get,
bastard af ras båd' si och så;
ur käken långt en bet
stack fram, den klädde honom ej,
detsamma dock det var,
han aldrig speglade sig, nej,
ej ens i bäcken klar;

Digitized by Google

hans håg blott stod till mat och spas,
men fick för bägge mest karbas.

Hon smektes hela dagen om
af damer »comme il faut»;
för henne alla stodo, som
man säga plär, »på tå»,
enhvar sig smög så tyst och rädd,
när inom röd paulun
hon slumrade på sidenbädd
med fina ejderdun —
och vaknade, än litet lat,
vid grädde och biscuits på fat.

Han snarkade i rännsten, han,
— ej var just sängen snygg —
och väcktes han vid spark, välan,
han sträckte på sig trygg.
Han var så van vid hugg och slag,
hans hud var barkad re'n,
och nöjd han kände sig hvar dag,
han stal åt sig ett ben.
Fast utan hem och skydd han var,
hans blick var städse pigg och klar.

La Belle var hennes namn så nätt;
skomakarn's Kalle, han
på »Hecke» ropte rätt och slätt,
— det namnet ock gick an; —
och Hecke sprang med muntert gläfs,
mot vännen trasig, arm;
grefvinnan, klädd i finfint bjäfs,
La Belle tog till sin barm. —

Digitized by Google

Af olik' ras, de hundar två
hvarandra aldrig träffa' på.

* * *

En höstnatt mörk, då stormen röt
så hemskt i hvarje knut,
in i grefvinnans hus sig bröt
en bof med dolskt beslut
att lägga mordbrand . . . Som en tupp
var Hecke vaksam dock
och under tjut han rusar upp
samt fattar bofvens rock.
Till dennes rädsla, som ock harm,
folk väckas kan af detta larm.

Sig slita lös är icke värdt,
ty Hecke håller fast . . .
Re'n morgonsolen strålar klar
mot. röda bäddar två.
La Belle på **sin** *än ligger qvar,*
men Hecke **han** *också*
sof på en bädd så röd och god,
ej ejderdun — men **eget blod.**

Arminius,

Digitized by Google

Afkylande.

— O, min fröken, om ni visste hvad jag lider!
— Åh, herre Gud! Har ni ondt i magen?

Digitized by Google

"Abborrmetarnes ring",

som mangrant sammanträdde under sitt standar söndagen den 23 Augusti kl. 4 e. m. vid — — —, hade för diskussion under mötet uppstält nedanstående frågor:

1:o) Är metspöets längd bestämmande orsak för fångstens storlek?

2:o) Är sjelfuppehållelsedriften hos flötet verklig eller är den i större eller mindre grad beroende af korken?

3:o) Inverkar flötets dekorativa utstyrsel i någon väsentlig grad till höjandet af abborrens goda lynne och deraf följande matlust?

4:o) Som refvarnes längd i vanligaste fall antingen är för lång eller för kort, bör ej, för undvikande af »bottenhugg», den korta anses som den mest lämpliga för det djupgående fisket?

5:o) Anses sänkets vigt vara någon djupare orsak till flötets benägenhet att »vilja flyta ofvanpå»?

6:o) Som allt djurplågeri bör, så vidt möjligt är, undvikas, så hemställes till mötets afgörande, om ej krokens konstruktion så till vida borde förändras, att krokens hulling, såsom varande den del af densamma, som fasthåller fångsten, bibehålles, men att derimot dess spets, som oftast smärtsamt sårar tuggspetsen, helt och hållet borttages?

7:o) Bör ej sänkstenen vara så beskaffad, att, under fisket, båtens läge ej oroas af strömsättning och hård

Digitized by Google

vind, utan äfven genom sin tyngd, bereder fångstmannen en till visshet gränsande förhoppning, att sjelf få medfölja hvar gång den utkastas?

8) Bör icke undertagshåfvens vidd lemna nödig säkerhet vid upphemtningen af fångsten och böra ej maskorna deri vara af den storlek, att icke allenast vattnet får ett fritt och obehindradt aflopp, utan äfven abborrarne blifva tillförsäkrade en bekymmerfri utkomst?

9:o) Kunde en *ofullständig* utsällning af fiskredskap åstadkommas, vore detta ej så mycket bättre, — man *ser* då hvad som fattas?

10:o) Är det tänkbart, att intagandet af »en sup på fisken» efter hvarje napp blir mera aptitgifvande för fisken, än för fiskaren?

Komiterade.

Digitized by Google

"Politikussar."

— Hvad ä' socialism?

— Det ä' att aldrig vara i förlägenhet. Barnen sk'a till exempel lära sig skrifva med båda händerna, ty man kan mista den ena och då...

— Jaså, på det viset. Tycker du inte, att man borde lära sig äta med näsan också? Ifall man skulle tappa munnen, vore man ju hjelpt ur förlägenheten.

Digitized by Google

Ett epigram af Victor Hugo.

Under belägringen af Paris, då man bland andra ovanliga födoämnen äfven blef nödsakad att förtära hästkött, bade Victor Hugo, för att uppmuntra vänner och bekanta dertill, arrangerat en liten middag på häst hemma hos sig, hvartill han äfven inviterat en ung, snillrik skönhet, som dock uteblef. Dagen efter sände han henne ett epigram, som vi återgifva i fri öfversättning:

Du, drottning i skönhetens rike,
om du hade kommit till mig,
en måltid förutan dess like
jag skulle ha bjudit åt dig.

Pegasen jag skulle ha slagtat
och stekt dig en vinge deraf.
Den rätten du nog ej föraktat,
om ock det var hästkött jag gaf.

A. L.

Digitized by Google

I moralens namn.

— Hvar var du i går afton igen?

— Jag var och såg på »Yngste löjtnanten» på Djurgården.

— Fy, Sofi! Om det åtminstone varit *den äldste kaptenen*, du tittat på, kunde jag ursäktat dig.

Digitized by Google

Inbillningen är värre än pesten.

En af våra vänner har berättat oss följande historia och försäkrat, att den är fullt sann.

En man, som trodde sig vara mycket sjuklig, trots att han såg frisk och kry ut, studerade ifrigt alla läkareböcker.

Men han kände dock aldrig igen sin sjukdom, och än mindre fann han någon bot derför.

En dag fick han se ett nytt arbete af en berömd läkare annonseradt.

Han gick till boklådan, köpte det och skyndade hem för att studera.

När han nedlade boken på bordet, föll en sida upp. Han började att läsa der.

»Precis min sjukdom, beskrifven i hvar enda detalj. Det var en bok . . . .», sade han för sig sjelf.

Och så vände han ett blad tillbaka för att se sin sjukdoms namn.

Döm om hans förvåning, då han får se, att det han läst om var — håfvandeskap.

Om han blef botad, känner man ej.

Men frisk och kry ser han ut fortfarande.

Digitized by Google

Om vattnet såsom ett förskönande element i naturen.

(Dame-kria.)

Vattnet förekommer i naturen i tre former: såsom fast, flytande och gasformigt. Det gasformiga vattnet, vattengasen, är osynligt och genomskinligt såsom luften. Det blir således blott fråga om det fasta vattnet, isen och snön, som vi kalla det, och det flytande

Digitized by Google

vattnet, då man talar om det såsom ett förskönande element i naturen.

Det bästa sättet för oss nordbor att fatta ett landskap, förskönadt af snö och is, är att tänka sig en juldagsmorgon, då man på klingande före är på väg till julottan. Snön ligger bländande hvit såsom ett täcke öfver marken, himlen är klar, månen och tusentals stjernor upplysa landskapet, och deras ljusstrålar bryta sig i alla regnbågens färger mot iskristallerna på marken och i träden.

Af mera imponerande skönhet är i sydligare länders alptrakter den ständiga kontrasten mellan den grönskande marken vid alpens fot och den blåhvita, eviga snön på dess topp.

Det flytande vattnet, sådant det förekommer i våra haf, sjöar och floder, har äfven sitt behag. Hafvet, nyckfullt såsom menniskan sjelf, lockar henne, då det är lugnt, förskräcker, men fängslar henne, då det är stormigt. Floderna med sina vattenfall, sjöarna med sina holmar draga oss till sig. Det är lif, rörelse och omvexling. Den lilla källan, som sakta porlar fram, förhöjer äfven betydligt ett landskaps skönhet. Grönskan omkring får vackrare färg genom källan, kringliggande föremål spegla sig i den; huru liten den än är, lemnar den svalka och gifver allting omkring en anstrykning af friskhet.

Till och med en enda vattendroppe kan försköna det, som tyckes en vara det härligaste i naturen. En ros t. ex., huru vacker den än är, blir det i ännu högre grad, om i dess kalk glittrar en daggdroppe.

Julia.

Digitized by Google

Decembervarning.

Ungkarlar, ohoj!

Amor med vår qvinnoskara
bildat har en sammansvärjning
att i jul oss krig förklara
med en allmän hjertehärjning.

Lönligt förbereds bataljen
till den tjugofjerde dennes.
Re'n af qvinnohand stramaljen
öfver Amors båge spännes.

Amors pil som virknål föres
mellan liljehvita fingrar;
ur hans bågsträng garnet snöres,
hvilket sig till snaror slingrar.

Och hans koger sykorg blifver.
Amor se'n i ny maskering,
klädd som tomte, sig begifver
ut på trägen spionering.

Digitized by Google

Bågen är hans käpp vid sida,
strängen skärp omkring hans lappar,
pilen göms som knif i slida,
kogret bärs som korg med klappar.

Akta dig! hans käpp ger prygel,
knifven styng i hjerteborgen;
skärpets lasso blir din tygel,
eller också får du korgen.

Giovanni.

Digitized by Google

1911

INNEHÅLL.

Sid.

Till Nisses läsare. Med illustration. Af *Nemo* ....

Tvänne svärmödrar. Teckning af *Sylvia* 1

Cigarren som kursbarometer. Med illustrationer 25

Hvem var doktor X? Af *CaLixTus* 30

Varaktig föda. Med illustration 41

Min arktiska expedition. Poem af *Klatsch* 43

En qvinna. Med illustration. Poem af *F. H.* 45

När Pelle Mast åkte på kabinett. En skepparehistoria, hopljugen af *Saxon* 47

Poesi och prosa. Med illustrationer. Poem af *Svante* 51

Madame du Parc och hennes kammarjungfru. Parisinteriör af *Kalle* 56

Blaserad. Med illustration 60

Kärleken och uniformen. Poem af *Andreas Möller* 61

Hur man »håller sig oppe». Med illustration 64

Också en tentamen. Upsala-silhouette af *Max* 65

Äkta sällhet. Med illustration 72

Bläcket. Poem af *Chicot* 73

Digitized by Google

Sid.

Dager och skugga eller Artisten Paletts förhoppningar till konstutställningen. Med illustrationer 76
När jag vill dö. Poem af *J. L.* 80
Svensk historia. Med illustration 83
Araben Holm. Med porträtt. Af *förf. till »Förbiskymtande skuggor»* 84
I Berns' salong. Med illustration 93
Stina är bäst. Poem af *Paul-Louis* 94
Andjagten i Koviken. Med illustrationer. Af *Chicot* 96
I missionsträdgården. Af *Bret Harte.* Öfvers. af *J. N. N.* 112
Pigg pigwitz. Med illustration 115
Spårvagnsreflexioner. Af *Occa* 116
Sultanen musiker. Med illustrationer. Poem af *Nemo* 122
De löskokta äggen. Humoresk af *H. Tham* 126
På Varietén. Med illustration 132
De båda hundarne. Poem af *Arminius* 133
Afkylande. Med illustration 136
Abborrmetarnes ring. Ett projekt 137
»Politikussar.» Med illustration 139
Ett epigram af V. Hugo. Öfvers. af *A. L.* 140
I moralens namn. Med illustration 141
Inbillningen är värre än pesten 142
Om vattnet såsom ett förskönande element i naturen. Med illustration. Af *Julia* 143
Decembervarning. Poem af *Giovanni* 145

Digitized by Google

Digitized by Google

Pris: 1 krona

Digitized by Google